

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
na celo leto naprej... K 34—
na pol leta " " " 42—
na četrt leta " " " 21—
na en mesec " " " 7—
Za inostranstvo celoletno K 95—
Sobotna izdaja: —
Za celo leto " " " K 15—
za inostranstvo " " " 20—

SLOVENE

Inserati:
Enostolpna petlitrska (59 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat " " po K 1:20
uračni razpisi " " po K 1:30
Pri naročilu nad 10 objav
popust.
Najmanjši oglas 59/9 mm K 4—
Poslano:
Enostolpna petlitrska K 3—
Izhaja vsak dan izvenredni po-
nedeljek in dan po prazniku,
ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Recepti se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 80, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 850 za naročnino in št. 349 za oglede,
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-her. 7563.

Demokratsko rodo- ljubje.

Z rodoljubnimi frazami hoče sedaj »Slov. Narod« rešiti dr. Žerjava in meni, da je s tem, da pokliče rodoljube na pomoč, stvar končana. Mi smo gospode demokrate vedno opozarjali, da naj se nikar ne prenašajo, pa nas niso ubogali. Pri-povedovali smo jim, da dr. Žerjavovo po-stopanje spravlja v nevarnost vsako strankarsko koalicijo. Tega mnenja — to že lahko zaupamo »Slov. Narodu« — ni-smo bili samo mi, marveč tudi njegovi pri-staši sami so ogorčeni nad zahrbtno igro, ki jo je dr. Žerjav igral za hrbtnost svojih tovarišev na škodo zdrave politične upra-ve in na škodo dobrega glasu slovenskega ljudstva. Toda gospodom okrog »Naroda« kaj pametnega dopovedati — je človeško nemogoče. In zato se je zgodilo, da se je glasilo JDS postavilo z vso nervoznostjo in vihravostjo, ki je znak boleznih živcev ali prenapete domišljije, za politične grehe dr. Žerjava, jih s tem sankcioniralo ter tako preprečilo moralno sčiscenje, ki je bilo postalo potrebno radi honetnosti in čistosti javne uprave.

Nam koalicija ni deveta briga. In ravno zato smo hoteli koalicijo, ne radi nje same, marveč radi višjih ciljev našega naroda. Koalicija pa ni v zrak postavljen nestvor, marveč na dogovorih obstoječa politična tvorba. Tudi za te veljajo prin-cipi etike in človeške dostojnosti, kakor povsod. In te temeljne principe je dr. Žerjav s svojim zahrbtnim ravnanjem po-gazil, razrušil ter s tem razbil koalicijo.

Dr. Žerjav se po »Narodu« zagovarja, češ, da je bila država ogrožena po boljševikih v Črnomlju, Vinici itd. Recimo, da bi bilo to res in da bi kljub temu pristojen poverjenik ne bil ukrenil ničesar. Tedaj bi bila dolžnost dr. Žerjava, da bi bil to zadevo spravljal v plenarno sejo dež. vlade ter provociral sklep, naj poverjenik stori svojo dolžnost. Ko bi plenum dež. vlade tudi tu ostal nem in gluhi, bi bil on moral v seji naznaniti, da bo sam poročal o teh stvareh ministru v Belgrad. To bi odgo-varjalo običajem med poštenimi ljudmi. Dr. Žerjav pa je storil drugače, postopal je za hrbtnost drugih. Ko je bil zasačen, je zvrčal krivdo na druge, kar ni bilo ne spodobno, ne junaško, še manj pa spo-sobno utrditi med koaliranimi strankami zaupanje in vero.

Nekdo, ki bi ga pri celi stvari lahko bolj brigale tihotapske kupčije, ko pa »viniški boljševiki«, je menil, da mora tudi katero ziniti in je povedal, da je dr. Žer-jav za svoje javno delovanje odgovoren le

svoji vesti. Mi pa smo mnenja, da je vsakdo za svoja zasebna dejanja odgovor-en svoji vesti, za javna pa tudi javnosti, ljudstvu in družbi. Čuden demokratizem teh gospodov demokratov! Pa to le mimo-grede, ker vemo, da tisti nekdo tega ni tako zares mislil.

Ko bi bilo »rodoljubje« gospodov de-mokratov, ki prelivajo solze okrog »Na-roda«, res tako pristno, bi bili morali prvi hip nastopiti proti pravemu krivcu seda-njega »boja v Ljubljani« in zopet uveljaviti načelo, ki omogoča edinstvo. Tega niso storili, branijo krivca in vsled tega tudi nanje pada odgovornost, da se je razbila — ne koalicija vlade, ker te ni, odkar so izstopili socialisti, marveč — koalicija strank. Nasprotno, venomer ponavljajo stvari, ki so jih že prejšnji dan povedali, in menijo, da bo neumnost prvega dne postala drugi dan salomonska modrost.

Za zameno so snoči izobesili sloven-sko trobojnico ter pozivljajo vse rodo-ljube, naj imajo smisel za edinstvo v tre-nutku, ko gori hiša. Ta primera ni nova, in zato tudi ni več duhovita. Pa tudi iz-popolnitve je potrebna. Če hiša gori, pri-dejo sosedje gasiti, tat pa v gorečo hišo krast. Nam se zdi, da bi samo ljudje z »Narodovo« pametjo — ki pa je »sol Ju-goslavije« — gasili hišo in gospodu tatu dejali: »Le kradi naprej! Mi moramo med-tem gasiti!« Ljudje z drugo pametjo — ki bi pa bila zdrava — bi s tatom drugače ravnali, in prav boljševiški — teh se »Na-rod« posebno boji — bi tatu med gašenjem mimogrede celo obesili. In ker imamo tudi mi zdravo pamet, ne pustimo, da bi kdor-koli na račun rodoljubja izrabljaj težki položaj našega naroda ter zlorabljal za-upanje ljudstva za svoje postranske na-mene.

In še en odgovor bodo dajali ti go-spodje demokratje našemu ljudstvu! Na način denuncijantov so razglasili doli do Belgrada in odtod po vsem širnem svetu, da je naše slovensko ljudstvo ena sama tolpa boljševiških razbojnikov, da se je ta golazen pri nas že tako razpasla, da je zasedla cela okrajna glavarstva, kjer je vse od sluge do glavarja, od mežnarja do župnika — vse sam Ljenu in Trocki. In vendar pri nas o vsem tem nič ne vemo. Samo to vemo, da vsakdo, ki od drugod pride k nam, pripoveduje, da je pri nas najboljši red in najprirednejši ljudje, posebno pa naš kmet in delavec. Kjer je kaj ne-reda, ki povzroča slabo krin in voljo, je doma na domovih in v skladiščih ode-ruških verižnikov, izpod katerih rešuje ljudstvo njegova organizacija. Za to vrsto ljudi je seveda zelo prijetno brati, kako

bo dr. Žerjavov rabelj krotil ljudi, če bi se drznili imeti svoje misli.

Zdaj pričakujemo lahko, da bodo jutri zaupnikom JDS predlagali, naj izrečejo zaupnico dr. Žerjavu za njegovo delovanje v smislu njenih načel in da bo ta zaupnica tudi sprejeta. To pa bo višek demokrat-skega rodoljubja!

Pismo iz Belgrada.

Slovensko vseučilišče. — Dr. Žerjavova zadeva.

Belgrad, 3. julija 1919.

Te dni se mudi v Belgradu predsednik deželne vlade za Slovenijo dr. Janko Brejc. Jugoslovanski dopisni urad, ki je pričel s prvim julijem kot zasebni dopisni urad zo-pet funkcionirati, je publiciral v belgraj-skem časopisu vest, da je prišel dr. Janko Brejc zato v Belgrad, da referira centralni vladi o nelojalnem postopanju podpredsed-nika deželne vlade za Slovenijo, voditelja slovenskih demokratov dr. Gregorja Žer-java.

Dr. Janko Brejc je imel dolg razgovor med drugim z ministrom za notranje za-deve Svetozarom Pribičevićem ter se po-svetoval s krogi Jugoslovanskega kluba, v prvih vrstah s predsednikom Jugoslovanske Ljudske Stranke dr. Korošcem, ki zastopa sedaj odsotnega ministrskega predsednika Protiča tako v ministrskem svetu kakor v zunanjem ministstvu. Smernice naše stranke glede nastopa dr. Žerjava so jasne. Nocoj se vrača dr. Brejc zopet v Ljubljano.

Danes se sestane zopet parlament. Najbrž ne bo sklepene, ker manjka še ve-liko poslancev. Sploh pa vlada sedaj v pa-rlamentarnih krogih precejšnja politična apatija. Najbrže ne bomo imeli pred polet-nimi počitnicami važnejših političnih do-godkov.

Včerajšnji dan je zgodovinski dan za Slovenijo. Ob deseti uri predpoldne je zboroval pod predsedništvom dr. Ant. Korošca ministrski svet, ki je na predlog mi-nistra prosvete Ljube Davidoviča sklenil, da se osnuje v jeseni v Ljubljani vseučiliš-če in sicer s četvero popolnimi fakulte-tami (pravna, teološka, modroslovna in tehnična) ter dvema letnikoma medicinske fakultete. S tem je naša davna srčna želja izpolnjena.

V torek je izročilo posebno odposlan-stvo belgrajskih srbskih četnikov dr. Korošcu v znak posebnega spoštovanja in udanosti dve krasni vazi s srbskimi pirot-skimi motivi, katere so četniki sami iz-delali.

Se eno dejstvo naj omenim, ki je po-sebno zanimivo za presojanje nivoja, v ka-

terem se giblje J. D. S. Poznamo Ribni-karja. Toda nikakor si nismo mogli misliti, da more na tako grd način napadati Korošca kot načelnika prehrane, ko vsakdo ve, da je bil dr. Korošec edini mož, ki je mogel rešiti položaj. Vsakdo ve, da ne more biti besede o rekvizicijah v Slove-niji, če pa ministristvo prehrano rekvirira pri veleposestnikih in različnih prekupče-valcih na Hrvatskem in Vojvodini, mora to vsak z veseljem pozdraviti. Le ljudje Rib-nikarjeve vrste v J. D. S., ki še vedno pi-šejo o farjih in o farovski stranki, tega ne morejo razumeti.

Sicer pa so dnevi tudi J. D. S. in nje-nim nelojalnim zastopnikom že šteti.

Umázano perilo.

Dne 26. in 27. junija sta bili najbur-nejši seji, kar jih je dosedaj videlo Narodno predstavništvo v Belgradu. Kot znano, so nasprotja med posameznimi srbijskimi strankami tako ostra, da so na Krfu padali v skupščini celo strelji. Mi moramo resnici na ljubo konstatirati, da se v Narodnem predstavništvu doslej to nasprotje ni v znatni meri opazalo in da je bilo medse-bojno razmerje posameznih strank v sploš-nem zelo taktno. Da je pa pod pepelom tlelo naprej — kar je umevno samoposebi — je pokazala interpelacija bivšega mi-nistra Ribarca na ministra za prehrano glede dogovora za izmenjavo blaga med Čeho-slovaško in Jugoslavijo. Ta interpelacija pa je bila le zunanji okvir, v katerem so se v teku 7 urne debate iznesli na dan vsi stari očitki bivših ministrov drugega proti drugemu. Bivši minister za prehrano Jovanović je n. pr. očital bivšemu trgovskemu ministru Ribarcu, da je oškodoval kot mi-nister letos državo pri nakupu sladkorja za 24 milijonov kron, ker je nakupil v Čeho-slovaški mnogo vagonov sladkorja po 5.50 čehoslovaških kron, ki imajo proti naši kroni vrednost 1.65 jugoslovanske krone; tako je stal kilogram sladkorja dejansko dobrih 9 kron (jugoslovanskih), dočim je Jovanović nakupil sladkor istotam po 5 jugoslovanskih kron. Ribarac se je zago-varjal, a zaeno — napadel druge bivše ministre, da so svoje stališče kot ministri izrabljali v korist denarnih in drugih za-vodov, s katerimi so bili v zvezi.

Nato je predlagal socialista Korač, naj se izvoli enketa, ki bo vse te očitke pre-iskala; enketa naj bo javna in naj obrav-nava vsak očitek, ki se izreče proti kake-mu ministru ali poslancu, češ da svoje stališče kot minister ali poslanec izrablja v špekulativne namene. Vstal je nov go-vornik in naštel kakih 10 »afer«, deloma

LISTEK.

Antek.

Poljsko napisal Boleslav Prus.

(Dalje.)

Vdova je pri gospodarstvu morala na-jeti hlapca, del denarja je morala plačati pri občini in šele s tem, kar je ostalo, je preživljala sebe in otroke. Jedli so dan na dan baršč¹ s kruhom in krompirjem, bolj redko grah, a meso — to komaj na Veliko noč. Tupatam je zmanjkalo tudi vsega te-ga; tedaj vdovi ni bilo treba stati pri ognjišču, zato je krpala sinovima raztrgane suknje. Mali Vojtek je plakal, a Antek je iz dolgega časa pobijal muhe in po takem obedu vnovič začel rezljati svoje lestve, plotove, mline in svetnike. Izrezljal je namreč že svetnike, seveda v začetku brez obrazov in rok.

Naposled je boter Andrej našel Ant-ku učno mesto pri kovaču v sosednji vasi. Neke nedelje so se napravili tja z vdovo in dečkom. Kovač jih je neprijazno sprejel. Preizkušal je dečka v rokah in križu in ko je videl, da je za svoja leta dovolj močan, ga je vzel na poizkušnjo, brez zaslužka in če se dobro uči, samo za šest let.

¹ Baršč, poljska narodna jed: juha z pese.

Strašno in trpko je bilo dečku, ko je videl, kako sta se plakajoča mati in boter Andrej poslovila od njega in kovača in iz-ginjala za vrtovi, vračajoča se domov. Še bolj bridko mu je bilo, ko je prvo noč mo-ral spati pod tujo streho, skupaj z nezna-nimi kovaškimi pomagači, ki so mu pojedli večerjo in ga v svrhu dobrega prijateljstva nabili s pestmi.

Ali ko so drugi dan ob prvem svitu šli skupaj v kovačnico, kjer so raznetili ogenj in je Antek moral nategovati trebu-šasti meh, a drugi z mojstrom vred začeli s kladivi kovati razgredo železo — tedaj se je zbudil v dečku nov duh. Žvenk kovine, ritmično razbijanje, pesem, s katero so spremljali mojster in pomočniki svoje delo, da je odmevalo iz gozda — to je omamilo dečka... Kakor da bi bili v njegovem srcu nebeški angeli ubrali nekaj strun, ki so bile drugim nepoznane; in kakor da so se te strune odzvale šele danes pri hropenju meha, razbijanju kladov in prasketanju isker. Oh, ko bi kdaj postal dober kovač ali morda še kaj več! Čeprav mu je bilo delo všeč, vendar je še vedno mislil na svoje mline.

Kovač, sedanjih varih Antkov je bil sre-den človek. Koval je železo, a svoje delo je opravljal ne slabo ne dobro. Včasih je udaril katerega učenec, če je bil le pre-več malomaren, a najbolj je skrbel, da se niso preveč naučili njegove

sti. Tak mladenič bi po preteku službenih let mogel svojemu mojstru nakljub odpreti kovačnico in ga prisiliti, da več in bolje dela.

Toda povedati moramo, da je mojster imej še eno navado.

Na drugi strani vasi je stanoval kova-čev velik prijatelj — soltis, ki navadno po cele dni ni prenehal s delom, ali kadar je v uradu zaslužil najmanjši denar, je vrgel iz rok gospodarstvo in šel mimo kovačnice v krčmo. Bilo je to enkrat ali celo dvakrat na teden. Tedaj je šel soltis z zasluženim denarjem tja, kjer je na smrekovi deski Bog roko molil in se ni hotel ogniti kovačnice.

»Hvaljen bodi...« je zaklical kovaču stoječ na pragu.

»Na veki!« se je odzval kovač. »Kako kaj na polju?«

»A, kaj! Nič!« je odgovoril soltis. Ka-ko pa pri vas v kovačnici?«

»A, kaj! Nič!« se odreže kovač. »Hva-la Bogu, da se vsaj enkrat pokažete iz hiše.«

»Da, da!« potrdi soltis. »Tako sem se utrudil z govorjenjem v pisarni, da moram malo usta poplakniti. Mogoče greste tudi vi malo iz tega prahu?«

»Seveda pojdem, zdravje je vendar prvo,« je odgovoril kovač, odpasal ni niti predpasnika in šel s soltisem v krčmo.

Kadar je odšel, so pomočniki lahko brez skrbi pogasili ogenj. Najsi bi bilo ka-ko delo še tako nujno, naj bi se podiral svet, niti mojster niti soltis ni zapustil pred večerom krčme, razen če je primoral soltisa kak nepričakovan uraden posel.

Šele pozno v noči sta se vračala do-mov. Navadno je soltis peljal kovača pod pazduho, a ta si je preskrbel steklenico še za jutro. Drugi dan je bil soltis popolnoma trezen in je zopet gospodaril do novega uradnega zaslužka, kovač pa se je zagledal v steklenico, dokler se ni pokazalo dno in tako je naenkrat počival dva dni.

Že pol leta je Antek nategoval meh v kovačnici in nič drugega, pol leta sta moj-ster in soltis redno poplakovala usta pod smrekovo tablico. Tu se je naenkrat nekaj pripetilo.

Ko sta soltis in kovač sedela v krčmi, so naenkrat, takoj po prvi četrtinki pove-dali, da se je nekdo obesil — soltis je moral izza mize. Kovač ni imel več pri-pravne družbe, moral je prekiniti poplako-vanje, toda kupil si je neobhodno potreb-no steklenico in se počasi vračal domov.

Med tem je pripeljal v kovačnico kmet konja kovat.

Ko so ga učenci zagledali, so mu za-klicali: »Ni mojstra, danes poplakuieta s soltisem zaprašena grla.«

še iz prvih časov vojne, ki so potrebne, da se preiščejo (n. pr. dobava vojaških oblek in čevljev itd.). Da bo predlog sprejet, je bilo povsem jasno, ko se je dvignil minister dr. Korošec — Protič ni bil navzoč — in izjavil v imenu vlade, da je vlada za javno anketo v najširšem obsegu, ki naj preišče vse očitke, ki so se izrekli in ki se eventualno še prijavijo. Prosil je predsednika, naj se takoj izvolijo člani ankete — eventualno večih enket, ako bi bilo preveč dela za eno samo — in se oskrbi vse, da se zagotovi delo te ankete. Vsa zbornica je živahno pritrdjevala.

Omenimo naj še to, da se je v debati od srbske strani tudi izražalo veselje, da je sedanje vodstvo prehrane v takih rokah, da se ni bati kakih nerednosti v poslovanju. Sploh stojimo Slovenci na glasu nepodkupljivosti.

Mi o stvari poročamo z veseljem, ker so to očitni znaki stremjenja po očiščenem javnem življenju. Nam ne gre soditi o tem, kaj je na posameznih očitkih resničnosti; vsi očitki se nanašajo na dobo, ko še ni bilo Narodnega predstavništva. Deloma segajo celo za leta nazaj. Pač pa ne dvomimo nič, da take debate silno dvignejo javno moralno pri vladi in poslancih, ako bi se imel kje pokazati kak »orientalizem«. Recimo, da se tudi izkaže v anketi, da očitki niso bili povsem neupravičeni. Ne bomo opravičevali krivcev, a smo bomo vendar povedali tistemu, ki bi se nad tem preveč škandaliziral: da namreč turško gospostvo ni nikjer minilo brez sledu. A narod, ki se je vsled svojega zdravja sam iz lastne moči osvobodil od Turkov, se bo rešil tudi posledic, ki jih je pustila turška korupcija. Na tem polju je pričelo delati a to anketo. Ako se izkažejo nepravilnosti, bodo gotovo postali krivci politično nemožni. Mi smo prepričani, da se bo zaeno z odpravo korupcije izboljšalo tudi uradovanje naših centralnih oblasti. Da te namreč ne funkcionirajo vzorno, nam ni treba nič prikrivati; saj čuvajo o tem že vabci na strehi.

Narodno predstavništvo.

LDU Belgrad, 3. julija. Današnja seja narodnega predstavništva se je začela ob 16.40. Zapisnik prejšnje seje se overuje brez opomb. — Tajnik čita nato razne prošnje, med njimi tudi predlog učiteljskih društev iz Hrvatske, da se jim prizna uradniški značaj.

Križevački administrator prosi, da se posestvo šid izloči iz parcelacije.

Čita se zakonski načrt o kazensko-pravnem postopanju.

Poslancu Križmanu se dovoljuje 14 dnevni dopust.

Predsednik naznanja, da je ministriki podpredsednik dr. Korošec obolet.

Posl. Velislav Mihajlovič vpraša ministra za vojno, za prehrano in za prosveto glede konfiskacije 26 vagonov pšenice v Ubu, ki se je izvršila, ko je prišla tja naša vojska.

Minister za vojno odgovarja, da je stavljen velik del pšenice na razpolago ravnateljstvu plena.

Minister za prosveto Davidovič odgovarja, da je ukrenil vse potrebno, da se otvorijo v Ubu šole.

Posl. Šović vpraša ministra za notranja dela glede bivšega intendanta v Šabcu in srezkega načelnika v Bogatiču, ki sta ob okupaciji izvršila več zločinov proti nedolžnemu prebivalstvu.

Minister Pribičević odgovarja, da je bil intendant v Šabcu bivši avstrijski re-

zervni poročnik Stein, ki je po odredbi IV. armijske oblasti zaprt v Zagrebu. Proti njemu je uvedeno kazensko postopanje. V Bogatiču pa je deloval neki Schalg; njegovo bivališče ni znano, a je vse ukrenjeno, da se izve.

Posl. Stanković vpraša ministra za zdravje glede oskrbe družin v vojni padlih zdravnikov.

Minister za narodno zdravstvo dr. Krulj odgovarja, da predloži narodnemu predstavništvu zakonski načrt o tem.

Posl. Ribarac vpraša ministra za trgovino o mažarski banki v Subotici.

Minister za trgovino Veljković odgovarja, da je odredil pregled banke, da pa je našel vse v redu. Do sedaj mu ni znano, da je bila uprava premenjena.

Posl. Nikodije Miletic vpraša ministra za vojno o poročilu nekaterih častnikov glede imenovanja šestih novih generalov.

Minister za vojno general Hadžić odgovarja, da častniške vesti niso točne.

Posl. Sušnik vpraša vojnega ministra o neenakih plačah naših častnikov. Veli, da se morajo plače izenačiti.

Vojni minister odgovarja, da prejemajo oni častniki bivše avstro-ogrske armade, ki so sprejeti v skupno jugoslovansko vojsko, enake plače s srbskimi častniki, oni, ki še niso bili sprejeti, pa so plačani kakor častniki bivše avstro-ogrske armade.

Posl. Vuksanović vpraša ministra za notranja dela o napredovanju Aleksandra Stevičiča, političnega pisarja, ki je bil za okupacije v bolgarski službi. Minister Pribičević odgovarja, da je odredil preiskavo, ki je došla, da se je Stevičič pravilno obnašal.

Posl. Rajković vpraša ministra za prosveto o želji muslimanov tikveškega okrožja, da se zakon o osnovnih šolah ne sprejme za njih deco, dokler se to vprašanje končno ne reši.

Minister Davidovič odgovarja, da je predlog sprejel in da je ukazal nadzornikom, zbrati podatke o stanju učiteljev in šol.

Posl. Matić (Bunjevec) vpraša ministra Pribičevića glede neprijaznega postopanja uradnikov v Bači proti tamošnjemu prebivalstvu.

Zbornica preide na dnevni red in enoglasno overi mandat poslanca dr. Barca. Nato se začne pretresati poedinosti zakonskega predloga o izmenjavi in dopolnitvah zakona o narodnih šolah. Nekateri točke so bile sprejete brez ugovora. Pri 10. točki pa je prišlo do daljše debate, katere so se udeležili poslanci dr. Lajinja, dr. Subotić, dr. Miletic, Kličin in minister Davidovič. Predsednik zaključil sejo.

Država SHS.

Škof Mahnič še ni svoboden.

Trst, 4. julija. (Izvirno.) Vest, ki so jo razširili Italijani, da je škof Mahnič svoboden ni resnična. Škof Mahnič se nahaja še vedno v Camaldoli (Frascati). Iz pisma, ki ga je 21. m. m. pisal svojemu prijatelju je razvidno, da on še popolnoma nič ne upa na skorajšnje osvoboditev. Pričakuje željno osvoboditve svoje domovine ter pravi: »Jaz čakam od dne do dne, a ne vem, kdaj bom dočkal...«

Važno posvetovanje naših ministrov v Parizu.

LDU Belgrad, 3. julija. Iz Pariza poročajo z dne 30. junija: Predsednik vlade Protič z ministri dr. Trifkovićem, dr. Kramerjem in Marinkovićem je dospel davi v Pariz. Danes popoldne ob treh se je začela seja, ki se je udeležuje poleg članov

vlade ter političnega in gospodarsko-financijskega odseka tudi general Petar Bešić. Seja do sedmih zvečer še ni bila končana. Predsednik gospodarske sekcije Kosta Stojanović je opozoril na predlog zavetnikov, ki nudi Srbiji v svoji krivičnosti jedva deseti del utrpele škode in nalaga vrhu tega težka bremena. Poleg tega stremi za tem, da kali odnošaje med podaniki dosedanje Srbije in prebivalci na ostalem ozemlju naše nove države. Naša delegacija meni enodušno, da takega predloga ne more sprejeti. Prihod predsednika vlade in ostalih ministrov kaže na resno stanje, ki se je na današnji seji vsestransko razmotrivalo.

Stuart za Jugoslovane.

LDU Belgrad, 3. julija. Predsednik ameriškega združenja za inozemski promet Duncan Stuart je naslovil na predsednika Wilsona pismo, s katerim ga obvešča o utisih svojega dvomesečnega potovanja po Srbiji in mu priča o iskrenih simpatijah Srbov za Američane in njihovega predsednika. Dalje pripoveduje o nadah, ki jih stavi vanj srbski narod, da doseže svoje pravice v jadranskem vprašanju. Pojasni mu, da bi pomenila izguba Reke za Jugoslavijo v najkrajšem času poraz za samo Italijo. Srbi da čutijo in se zavedajo, da imajo pravico do Reke in do vse dalmatinske obali. — Stuart je prejel na svoje pismo srčen odgovor predsednika Wilsona.

Portugalska priznala Jugoslavijo.

LDU Belgrad, 3. julija. Portugalska vlada je službeno priznala kraljevino Srbob, Hrvatov in Slovencev.

Povišanje.

LDU Belgrad, 4. jul. Dr. Viljem Baltić, dosednji nadzornik II. razreda v ministrstvu za notranja dela, je imenovan nadzornikom I. razreda v istem ministrstvu.

Pomanjkanje v južni Srbiji.

LDU Belgrad, 3. julija. Vsak dan prihajajo predsedništvu vlade in ministrstvu za prehrano iz južne Srbije tožbe o pomanjkanju soli in drugih predmetov.

Oglje za Belgrad.

LDU Belgrad, 3. julija. Minister za prehrano in obnovo zemlje dr. Korošec je ponudil belgrajski občini oglja po vrlo nizki ceni.

Mirovni posvet.

Tudi Italija mora prevzeti del avstrijskega dolga.

LDU Belgrad, 3. julija. Vrhovni zavetniški svet je odločil, da prevzame tudi Italija del avstrijskega državnega dolga, in sicer sorazmerno po ozemlju bivše Avstro-Ogrske, ki ji pripade. Višina celokupnega avstro-ogrskega dolga, ki bo razdeljen med njene naslednice, se izračuna po oktoberskem kursu preteklega leta.

Svet petorice.

LDU Belgrad, 5. julija. Prva seja novega sveta petorice, v kateri se Tittoni predstavi mirovni konferenci, se vrši najbrž v torek popoldne. Na njej se skoro gotovo dovrše mirovni pogoji z Nemško Avstrijo in izgotovi mirovna pogodba z Madjarsko in Bolgarsko. Nato pride na vrsto turško vprašanje. Proučevanje turškega vprašanja bo trajalo precej dolgo, predno se najde rešitev. Šele potem bodo pozvani turški delegati, da se jim naznani rezultat.

Medzavezniški svet.

LDU Lyon, 3. julija. (Brezlično.) Vrhovni medzavezniški svet ni zboroval v

četrtek niti jutraj, niti popoldne, pač pa so se nekateri člani tega sveta posvetovali tekom popoldneva s Clemenceaujem o raznih vprašanjih. V četrtek jutraj je imela sejo komisija, ki se peča s teritorialnimi klavzulami mirovne pogodbe z Nemško Avstrijo.

Razna poročila.

Polemika proti Sonnino.

LDU Milan, 1. julija. »Secolo« piše: Sonnino list (»Giornale d'Italia«) nadaljuje svojo malo spekulacijo na dobro vero občinstva, ker ga muči dvom, ni-li tudi Tittoni eden izmed onih, ki se odrekajo zahtevam Italije. Na ta način skuša list vzbuditi vero, da v nasprotju z vsemi močnimi šibkostmi italijanske politike, ki tako često krene s svoje poti, edino le Sonnino še vztraja neomahljivo na londonski pogodbi. Toda »Giornale d'Italia« pozablja, da je pred kratkim on sam izrecno soglašal s poravnavo meja med Italijo in Jugoslavijo.

Evo v par besedah predzgodovino. Po celi vrsti nepotrebnih zavlačevanj je Sonnino dne 13. aprila zahteval v Parizu popolno priznanje londonske pogodbe in poleg tega aneksijo Reke. Dne 23. aprila pa se je odrekal vsemu dalmatinskemu zaledju. Dne 26. maja je opustil zahtevo po nekaterih jadranskih otokih, po delu vzhodne Istre in po aneksiji Reke in se je strinjal s tem, da postane Reka svobodno mesto. Taki so bili pogoji takozvanega Tardieujevega kompromisa. Dobro je tudi navesti nekaj drugih podatkov. 31. maja sta Sonnino in Orlando v Oulxu ob meji imela važen porazgovor z ostalimi ministri. Dne 26. istega meseca se je svet četverice posvetoval o jadranskem vprašanju in je prišel na razgovor tudi načrt ureditve meja, o katerem sta Clemenceau in Lloyd George izjavila, da ga sprejemata, dočim je Wilson edino-le smatral, da je vreden, da se o njem razpravlja.

Kdo je torej v teh par dneh med sestankom v Oulxu in razpravo v svetu četverice izdelal načrt za poravnavo spora, ki vsebuje odstopitve, o katerih je tu govor? Po diplomatski rečenici se je govorilo, da ga je Tardieu edino-le stiliziral. Mi se omejujemo na to, da rečemo, da se je le-ta strinjal s tem, da načrt nosi njegovo ime. Čas bi bil, da tudi Sonnino listi priznajo resnico.

Bratians se vrnil v Bukarešto.

LDU Dunaj, 3. julija. (ČTU) »Achtuhrblatt« poroča iz St. Germaina, da se je Bratians včeraj vrnil v Bukarešto, da bi demisioniral. Vzrok tiči v tem, da rumunski ministrski predsednik noče podpisati določb o varstvu manjšin.

Kunova žena na begu.

LDU Dunaj, 3. julija. (ČTU) »Neues Wiener Abendblatt« poroča: Gospo Bele Kuna so ustavili na švicarski meji in jo odvedli v Inomost. Dunajska vlada ji je dovolila, da sme potovati dalje. Potemtakem morajo budimpeštanski mogotci čutiti, da se njih oblast bliža koncu, ako se prizadeva Bela Kun, da bi spravil svojo ženo na varno.

Konferenca komunistov na Dunaju.

LDU Dunaj, 3. julija. (ČTU.) Komunisti sklicujejo za v nedejo konferenco zaupnikov vseh organizacij.

Izgube francoske armade.

LDU Lyon, 4. julija. (Brezlično.) V poročilu, ki sloni na številnih dokumentarnih izkazih in ki je bilo v sredo raz-

»Vas nihče ne zna živinčeta podkovati?« je zaprašal žalostno kmet.

»Kdo bi znal!« je odgovoril najstarejši učenec.

»Jaz vam podkujem!« se je odzval Antek.

Pravijo, da kdor se potaplja, se zgrabi tudi za britev, tako se je tudi kmet v silni udal Antkovemu predlogu, čeprav mu ni veliko zaupal, posebno ker so ga starejši tovariši zasmehovali in karali.

»Glej ga, glej, mladiča!« je dejal najstarejši. »Odkar živi, še ni držal kladiva v roki; ne zna drugega kot vleči meh in zalagati oglje, danes pa se sili s kovanjem konj.«

Vendar so takoj spoznali, da je Antek navajen kladiva; v kratkem času je skoval nekaj žebeljev in podkev. Res da je bila podkev prevelika in ne posebno lepa, a tovariši ga niso jenjali sramotiti. Ravno v tem trenutku pride mojster. Takoj mu povedo, kaj se je zgodilo in mu pokažejo žebelje in podkev. Kovač pogleda in si otare s krvjo zalite oči.

»Za vraga, kje pa si se tega učil?« vpraša Antka.

»V kovačnici,« odgovori zadovoljno in vlnudno deček. »Kadar ste vi odšli s soltsem in so se drugi porazgubili iz kovačnice, sem poizkušal razne stvari iz svinca ali železa.«

Mojster je bil tako zmešan, da je celo zapomnil ozmerjati dečka, ker mu je pokonečval železo in orodje. Takoj je šel k ženi in sklenila sta, da deček mora iz kovačnice, da pomaga pri gospodarstvu.

»Premoder si, ljubi moj,« mu je dejal kovač. »Naučil bi se mi vsega v treh letih in jo popihal — mati te je pa poslala v uk za šest let.«

Še pol leta je ostal Antek pri kovaču. Kopal je na vrtu, plel, žagal drva, zibal otroke, le praga v kovačnico ni prestopil. Z ozirom na to so ga vsi imeli radi: mojster, mojstrovina in tovariši. Celo lastna Antkova mati in boter nista nič nasprotovala, čeprav sta vedela, kaj je sklenil kovač. Po stari navadi je učenec šele po šestih letih imel pravico, da je kvaril železo v kovačnici. A če se je kdo kljub temu v teku enega leta iz lastne pameti kaj naučil, tedaj mu je bilo gorje!

Polagoma se je Antku pristudilo tako življenje.

»Ako moram tu le kopati in sekati drva, tedaj rajši to delam doma pri materi,« tako je premišljeval teden, mesec. Omahoval je, ali končno je vendarle ubežal in se vrnil domov.

Vendar sta mu te dve leti veliko prinesli. Deček je zrastel, postal resnejši, spoznal malo več ljudi vsaj v svoji dolini, a predvsem: videl je več novih orodij za svoje rokodelstvo.

Sedaj je doma tupatam pomagal pri gospodarstvu, a večidel se je pečal s svojimi stroji in podobami. Poleg noža, je zdaj imel že dleto, pilo in sveder in napravil je tupatam kako stvar tako spretno, da jo je takoj kupil gostilničar, žid Mordko. Zakaj? Antek ni vedel zakaj, kljub temu, da so se njegovi mlinci, hiše, umetne skrinjice, svetniki in izrezljane pipe razširile po celi okolici. — Vse se je čudilo nadarjenosti neznanega samouka... Neradi so plačevali Mordko drage stvari, ali po moštru ni nihče vprašal, ker se ni nikomur sanjalo, kje Mordko kupuje te umetnine. Toda čemu skriva kdo svoj vrt, svoje sadje, ako ne zato, da pozneje temveč zasluži pri kupčiji?

Tako je Antek dorastel in vaška dekleta in ženske so vedno bolj milo pogledavale za njim in vedno pogostejše šepetale med seboj: »Lep je grdoba, lep!«

Zares, Antek je bil lep. Bil je zraščan nagel, nosil se pokonci, ne tako kakor kmečki fantje, ki jim visijo ramena in se zapletajo noge vsled težkega dela. Tudi obraza ni bil takega kakor drugi; poteze so bile lepe, barva sveža in izraz razumen. Lasje so mu bili kodrasti, obrvi temne, oči modrikaste in sanjave.

Moški so se čudili njegovi moči in mu bili nevoščljivi, ker je vedno praznoval, ali ženske so mu rade pogledale v oči.

»Kako vam pogleda človeka,« je pravila prva, »kar mravlje se ti izprehajajo po hrbtu. Šele tak mladič, pa že gleda nate kakor dorastel gospodič.«

»Kaj še!« jo je zavrnila druga. — »Gleda čisto tako kot vsak mladenič, ali ima tako čudno sladkost v očeh, da te kar dvigne. Jaz razumem take stvari.«

»Mislim, da jaz bolje vem,« je odgovorila prva, »jaz sem služila pri gospodi.«

Ko so se ženske tako prepirale o Antkovih pogledih, se on ni niti ozrl nanje. Menil se je le za dobro pilo in nož in za nič drugega.

Tedaj se je župan, ki je bil star vдовec in je oddal že hčer iz prvega zakona, imel iz drugega polno otrok — oženil tretjič. In kakor navadno: plešaste glave imajo srečo, tako je tudi on ubral za Vislo mlado, lepo in bogato ženo.

Ko je ta par stal pred oltarjem, so se ljudje začeli smeјati; celo gospod župnik so zmajevali z glavo, ker nista prav nič pristojala drug k drugemu. Župan se je tresel kakor berač, ki pride iz bolnišnice in imel samo zato le malo sivih las, ker je bila skoro vsa glava plešasta kakor buča. Županja pa je bila živa kakor iskra. Popolna ciganka: usta vijčana, malo odprta, oči črne, z njih je kakor ogenj gorela mladost.

(Dalle.)

deljeno med poslanca, navaja Louis Marin, generalni poročevalec proračunske komisije, natančne podatke o izgubah, ki jih je pretrpela francoska armada do 11. novembra 1918 in ki jih je francoski generalni štab do dne 1. aprila 1919 dognal ter priobčil potom vojnega ministrstva. Glasom tega poročila je padlo 32.200 častnikov, 1.006.100 mož (rodod iz Francije), 27.000 kolonijalcev iz severne Afrike in 24.400 drugopoltnikov iz drugih kolonij; celokupno število mrtvih znaša 1.089.700. Pogreša se 2500 častnikov, 246.500 mož evropskih čet, 9000 kolonijalcev iz severne Afrike in 7300 mož iz drugih kolonij; skupaj 265.300 ljudi. Skupna vsota mrtvih in pogrešanih je 1.355.000 častnikov in vojakov. Poročevalec primerja vsoto izgub s številom vseh ljudi, ki so bili klicani pod orožje k vojski na kopnem od 2. avgusta 1914 do 1. januarja 1919. To število znaša 105.000 častnikov (od katerih jih je dobilo častniško šaržo 102.000 tekom vojne), 7.740.000 mož evropskih čet, 260.000 mož severnoafriških čet in 215.000 mož iz drugih kolonij, oziroma vsega skupaj 8.410.000 častnikov in mož. Pri tem prihajajo v poštev samo čete, ki so namenjene neposredno za boj. Vsota vseh naših definitivnih izgub na kopnem (to je mrtvih in pogrešanih) znaša v odstotkih vsote vseh mobilizirancev 16,2 %. Poročevalec pripominja h koncu, da znašajo izgube pri častnikih 17,7 %, pri moštvu brez razlike polti pa 16 odstotkov. — Francoska vojna mornarica ima nastopne izgube: Padlo je 282 častnikov in 5239 mož, dočim se pogreša 197 častnikov in 5017 mož. Skupna vsota mrtvih in pogrešanih znaša torej 10.735 ljudi. Ker je bilo mobiliziranih k mornarici 215.000 mož s častniki vred, je odstotek definitivnih izgub pri mornarici 4,9 %. Vsota definitivnih izgub pri vojski na kopnem in pri mornarici znaša torej 1.365.735 častnikov in mož.

Politične novice.

— **Stanovanjska beda.** Ministrski svet je na predlog ministra za socialno politiko Gostinčarja dovolil 1.500.000 dinarjev za prireditve barak v stanovanja.

— **Dr. Tavčar,** dosedanji načelnik JDS, se namerava odpovedati temu mestu, kakor je razvidno iz njegove izjave v sročnem »Narodu«, kjer pravi, da je njegova »trdna volja, zapustiti mesto predsednika stranke JDS.«

— **Demokrati za uradniško vlado.** Jutri bodo zborovali zaupniki JDS. Če bo v njih količak demokratiizma, bodo morali zahtevati od demokratičnih gospodov okrog »Naroda« pojasnila, kako se sklada z naslovom »demokratiški« zahteva po vladi birokratov. »Narod« sam je že obžaloval pri neki priliki, da pri nas ni pravega parlamenta. »Naprej« in mi smo vedno oregali kaj je s pokrajinskim zborom. Cela javnost je zahtevala večje sodelovanje ljudstva pri vladi. In to v času, ko smo imeli pokrajinsko vlado, sestavljeno iz zastopnikov strank, ki so za delo svojih zastopnikov odgovorne javnosti in ljudstvu. Bil je to majhen kosček tistega sodelovanja, ki bi ga ljudstvo v demokratiški državi moralo biti deležno. Sedaj pa pride »Narod« kot glasilo JDS in pred vsem svetom razgali namen te stranke, naj na mesto javnosti in ljudstvu odgovornih mož pridejo uradniki, ki ne bodo odgovorni nikomur izmed ljudstva. Gospodje demokratije hočejo na ta način dobiti vso oblast v roke ter se otresti odgovornosti napram javnosti. In tako bi izginila iz našega političnega življenja zadnja sled demokratične uprave, ostal bi le naslov stranke JDS. Vso komando, nobene odgovornosti napram ljudstvu, ki mora ubogati in parirati — to je geslo teh demokratov. Tudi to si je treba zapomniti!

— **Haló, zgražajte se!** »Slov. Narod« ima sedaj svojo perijodo zgražanja. Zavohal je neke smrdljive Pollakove kože, pa jih bo jutri že popustil, dasi spada mednje. Ponudil se mu je hvaležnejši predmet: bivši vodja žitno-prometnega zavoda g. Janko Jovan. O njem piše, da je naša stranka »samo v praksi izvežbanega bivšega duhovnika imenovala po dr. Korošču ne v IX., ampak naravnost v V. činovni razred!« Torej misli »Slov. Narod«, da spada bivši načelnik žitno-prom. zavoda v isti činovni razred, kakor tisti ljudje z dvema gimnazijama, ki jih je nastavljal v Ljubljani dr. Pestotnik? Tega bi g. Jovan najbrže sprejel. Sicer pa naj bo »Slov. Narod« vesel, da ministrstvo ima g. Jovana, ki je danes prvi veščak v državi glede prehrane in ki bi rajši danes pustil svojo službo, nego jutri, ko bi ne bil potreben. Če bi namesto njega po »Narodovem« receptu rajši imenovali v prehrano človeka, ki nima le praktične vednosti, ampak tudi teoretsko znanje dveh gimnazijskih razredov, bi morda »Narodovega« pisalca minilo veselje do zgražanja nad 5. činovnim razredom, ker bi se začel zgražati nad prehranjevalnim neredom in dragi. Ko bi bili vsi uradniki 5. razreda tako na svojem mestu, kot tisti, nad katerim se »Narod« zgraža, bi bilo bolje pri nas; če »Narod« malo premisli, čeprav nam je težko, zahtevati kaj takega od njega, bo videl, da imamo prav. Pustite zgražanje in si vzemite gosp. Jovana za ogledalo: ta zgolj praktično šolani človek je vzorno vodil in vodi svoj urad in je ostal ves čas čistih rok, kar se ne da trditi o vseh medvojnihih prekupčevalcih z živili, tistih, ki so teoretično bili šolani za navijanje cen, in onih, ki so to obrt izvajali le po strani in za zabavo.

— **Težke skrbi.** »Slov. Narod« ne da spati vprašanje, kako je prišel dr. Jež v 5. činovni razred. Da ga mine ta skeletni rana, mu moramo povedati, da je dr. Jež za svoje mesto sposoben. Če je imenovan v 5. činovni razred, ni preskočil nobenega starejšega uradnika in vsled njega ni nihče zapostavljen. »Narod« bi moral, vsaj odkar ima njegova stranka demokratsko firmo, začeti socialno čutiti in ne več kakor nadušljiv individualist. Naj ne preštevava, koliko kron dobi uradnik, ampak naj presodi, če je sposoben za javno funkcijo in ali je kdo drugi po njem oškodovan. Pa kaj se hoče — nekdanji gospodarski liberalci so spremenili le dlako!

— **Skesano priznanje.** Včerajšnji »Sl. Narod« piše: »Slovenec« končno očita neka imenovanja pri poštni hranilnici v Ljubljani. S tem ni povedal nič novega, ker tudi naša stranka nekaterih imenovanj ne odobrava in dela na to, da se popravi krivica, ki se je zgodila nekaterim dobrim uradnikom. Na to pa dela naša stranka, še preden je »Slovenec« prišlo na misel, da pograbi te slučaje. — Morda bi pa »Narod« vendar odobral tudi te krivice, ko bi uradniki ne bili zaropotali, in morda bi ne obljubljal, da jih popravi, če bi nam ne bilo prišlo na misel, da pograbimo te slučaje in njega? Pri tem listu se nikoli natančno ne ve, kako je, in vsake besede mu ni verjeti.

— **Najboljši in najdostojnejši list na svetu** — tistim, ki tega še ne vedo, moramo povedati, da »Slov. Narod« tako naziva samega sebe — opleta zadnje čase okrog sebe s »klerikalci, klerikalizmom, katoliško moralno« itd., kakor je že od nekdanj navada vseh zanikarnih zakonitih glasil in kakor ne piše list, ki hoče veljati za resnega, ter človek, ki smatra način javnega pisanja za zadevo narodne kulture in časti. Ne »Slov. Narod«, ki ničesar ne razume, ampak odbor Narodne tiskarne opozarjamo, da zmerjavke rodijo le nove zmerjavke. Nam ni v škodo, če je časopisje JDS surovo in pod površjem dostojnosti, toda vsej slovenski javnosti je to v škodo. Dr. Triler je pred nekaj dnevi menil, da bi bilo dobro take razvade pregnati magari s pasjim bičem; on je sicer zamudil tisti ugodni trenutek, ko je »Narod« ustanavljal pretpaško organizacijo, nazvano »Vojska kralja Matjaža«, toda priliko ima še vedno, da zavijti svoj bič, če ne pasji, pa moralni.

— **Zopet eden.** V javnosti se razpravljajo razne korupcijske zadeve, kar je prav. In oglašil se je takoj v svojem listu tudi — g. Pesek! To ni prav.

— **Brežice.** Od kmečkega župana iz brežiškega okraja smo prejeli: Na razna denuncijantstva temnih elementov bil je uradovodja Koropec brzojavno pozvan od notranjega ministrstva v Belgradu, da zapusti svoje mesto kot uradovodja okrajnega glavarstva v Brežicah. Ta vest se je raznesla bliskoma po okraju in izzvala med prebivalstvom nemalo ogorčenja nad krivico, ki se je s tem zgodila okraju in priljubljenemu uradovodji, ki je žrtvoval vso svojo moč le za blagor, prehrano in povzdigo poverjenega mu okraja. Sami ob sebi — brez vsakega vabila — zbrali so se takoj vsi župani tega okraja v Brežicah — kot zastopniki in odposlanci ljudstva — ter solidarno in energično protestirali proti takemu nezaslišanemu birokratičnemu postopanju višje oblasti. Odposlal se je brzojaven oster protest na notranje ministrstvo v Belgrad in narodno vlado v Ljubljani z odločno zahtevo, da se premostitev uradovodje nemudoma prekliče, kar se je tudi takoj zgodilo. To naj bo g. uradovodji v zaščeno, dopisniku Jugoslavije in njegovim botrom pa v pouk, da ne bo po volji par sumljivih in skritih kričočev in denuncijantov, temveč po volji ljudstva se bo vladalo. Če pa je dopisniku Jugoslavije res na tem kaj ležeče, da umazane razmere v Brežicah prenehajo, da se škandalozno početje drugih činiteljev odpravi, naj obrne svojo ost proti krivcem, ne pa nedolžnim osebam. Naj gre s svojo metlo na občinski urad, v odvetniško pisarno g. župana itd. Tam bo našel dovolj dela, preden od strani smeti, ki so se nakopičile. Če pa boste g. dopisnik, uvideli, da si stojijo ti ljudje z županom vred že v tako tesni bratjski zvezi, da so postali neločljivi, potem pa vzemite tačko in zapeljite to celo družbo tam daleč preko verbinskega mostu. Če tega ne storite vi, bomo morali mi okoličani, kajti tudi mi imamo toliko pravice, da bomo enkrat za vedno povedali, da ne maramo več gaziti tega gnusnega blata v Brežicah in prenašati smradu, ki prihaja iz kuhinje raznih političnih špekulantov

† Mihael Tavčar.

Dne 28. junija je zatisnil za vedno svoje oči železnomašnik, častni kanonik, dekan in župnik v Žužemberku, preč. g. Mihael Tavčar v 96. letu svojega življenja.

Kdo ni poznal in spoštoval tega moža, ki je bil gotovo ena najmarkantnejših osebnosti naše škofije. Rojen je bil na Rečici pri Bledu dne 23. sept. 1823., v mašnika posvečen 31. julija 1847. Novo sv. mašo je daroval na Bledu na praznik Mar. Vnebovzetja leta 1847. Služboval je kot kaplan na Jesenicah, Hrenovcih, na lgu in v Dobropoljah. Kot župnik je bil na Vačah in od leta 1880. v Žužemberku, kjer je obhajal svojo zlato, biserno in železno mašo.

Pokojni je bil v vsem svojem delovanju vzor-duhovnik. Odlikoval se je po izredni gorečnosti, svetosti in spokornosti, s čemer si je pridobil spoštovanje in zaupanje vsakega, ki ga je poznal. Do zadnjega je sam opravljal vse župnijske in dekanijske posle, dokler mu niso pred dvema letoma vsled visoke starosti moči popolnoma odpovedale. Čeprav je imel v pomoč dva kaplana, je vendar najrajši sam vodil razne pobožnosti, pridigoval vsako nedeljo in praznik in še potem, ko mu je sluh oslabil, da ni mogel več spovedovati v cerkvi, je bil vedno v zakristiji na razpolago svojim spovedalcem.

Pokojni je bil moč molitve in samozatajevanja. Bil je goreč častilec presv. Srca Jezusovega in Matere božje. Premočil je vsak dan cele ure pred Najsvetejšim; ko ni mogel več sam hoditi, so ga na njegovo željo nosili v cerkev pred tabernakelj.

Tako visoko starost pa je dosegel vsled svojega zdržnega in spokornega življenja. Bil je ves čas svojega mašništva — to je 72 let — popoln abstinent. Vsako soboto se je postal ob kruhu in vodi in tudi sicer živel zelo skromno in zdržno. Kako strog je bil do svojega telesa, priča tudi to, da v njegovi edini sobi sploh ni bilo postelje. Vsled svoje velike ponižnosti pa je te svoje čednosti prikrival, kolikor je le mogel. Tudi ni kot kanonik nikdar nosil znakov svoje časti.

Pokojni gospod dekan je bil na zunaj strog in odločen. Ko je bil v časih narodnega probujenja deželni poslanec, se je odločno potegoval za pravice svojega naroda in bil strah svojih političnih nasprotnikov.

Kakor živel, tako umrl. Ko so na praznik Marijinega Vnebovzetja 1917 pokojnika nesli duhovniki v cerkev, da je tam opravil 70letni jubilej svojega mašništva, se je marsikomu porosilo okoli pri pogledu na častitljivega starčka, ki mu je že takorekoč angel smrti pritisnil poljub na blede, ovenelo lice. Od takrat je bil ves čas priklenjen na svoje ležišče, kjer se je z molitvijo in pobožnimi pogovori pripravljaj na smrt. Do zadnjega je bil pri polni zavesti in se je mirno, brez vsakega boja preselil v večnost, med tem ko so mu brali pridigo o presv. Srcu Jezusovem.

Njegova duša je šla po plačilo k svojemu nebeškemu Ženinu.

R. i. p.

Dnevne novice.

— **Župnim uradom!** Tuuradni odlok z dne 3. julija 1919 št. 3463 glede zahvalne službe božje ob praznovanju rojstnega dne Njegovega Veličanstva kralja Petra I. se v toliko popravljja, da je pri službi božji dne 12. julija vzeti formular sv. maše, kakor je naravnian pod točko 2., pri službi božji dne 13. julija pa se more vzeti formular, kakor je naravnian pod točko 1. tega odloka. Prim. Ljubljanski direktorij 1919 str. 8, o votivnih mašah točka 1. Škofijski ordinarijat v Ljubljani, dne 4. julija 1919. Anton Bonaventura, l. r., knezoškof.

— **Vpoklic k orožnim vajam.** K dvameščni orožni vaji bosta vpoklicana letnika 1889 in 1888. Letnik 1889 mora priti k vaji 26. t. m., letnik 1888 pa 30. t. m. Oni, ki se ne bodo pravočasno javili, bodo morali za kazn več časa služiti kot se je to zgodilo tudi pri zadnjem vpoklicu. V interesu vsacega posameznika je, da se pravočasno javi. Natančneje povedo lepaki.

— **Pogreb.** Včeraj dopoldne ob 9. uri se je v Mogojnici pri Celju vršil pogreb g. urednika Antona Munih. »Društvo jugoslovanskih novinarjev« je pri pogrebu zastopal njega član g. Ivan Podržaj.

— **Izobraževalno in zabavno društvo »Kranj«** priredi v nedeljo, dne 6. julija 1919 veselico v spomin 10letnice otvoritve »Ljudskega doma izobrazbi in zabavi« na okrašeni verandi in drugih prostorih »Ljudskega doma«. Sodelovala bo godba na lok kranjske požarne brambe in mešani pevski zbor društva »Kranj«. Postreglo se bo z mrzlimi jedili, pecivom, mineralno vodo, kavo, čajem, vinom, pivom, likerji, svežimi šopki, svačnicami, smodkami, šaljivo pošto in srečolovom. Slavnostna govornika predsednik društva »Kranj«, preč. g. dekan A. Koblar in tajnik soc. skrbstva g. Fr. Podrekar. Vabimo k obilni udeležbi, zlasti pa želimo pozdraviti v domu nekdanje, zdaj v Ljubljani in drugod živeče

člane in sotrudnike društva »Kranj«. Red na železnici je ugoden.

— **Zveza služkinj v Celju.** V nedeljo, dne 6. julija popoldan po večernicah se vrši v Celju v dvorani pri »Belem volu« zborovanje služkinj iz Celja in okolice. Namen zborovanja je ustanovitev celjske zveze služkinj. Govori dr. Ogrizek. Služkinje in prijateljce pridite polnoštevilno na prvo vašim stanovskim koristim namenjeno zborovanje.

— **Tržič.** Na Ciril-Metodovo nedeljo 6. julija ob 8. uri zvečer bo v Našem domu gledališka predstava »Občinski tepček«, veseloigra z godbo in petjem v 3 dejanjih. Igrali bodo fantje iz Mar. družbe. Da ne bo pri vohodu prevelikega navala, naj si blagovolijo obiskovalci kolikor mogoče že prej preskrbeti stopnice, ki se v soboto začno prodajati — konsumu. Igra se ponovi v nedeljo 13. julija.

— **Odbornik sprejem »Beogradsk'h maturanata«** postuje vsak dan od 9. do 11. dopoldne v fizikalni dvorani I. drž. gimnazije. Zletniki pridejo v Ljubljano dne 19. julija zvečer — Odbor.

— **Radevlija.** Tu se je praznoval Vidov dan z bakljado, primernim govorom in petjem. Prihodnji dan 29. m. m. cvetlični dan za invalide, je prinesel za naše skromne razmere lepo svoto: 1300 K. kar se je poslalo vladi, pov. za soc. skrb. Zasluge za ta uspeh imajo v prvi vrsti gospe: not. Peganova, Dr. Jančeva in Špicarjeva in pridne gospe: Roza Bogatajeva, Ant. Fisirova, Sonja Jančeva, Mija Kovačeva, Sonja Peganova, Božena Šegova, Nada Šegova, Ela Tepinova, Milena Vengarjeva, ki so v dičnih narodnih nošah neumorno prodajale cvetke.

— **Poziv vsem industrijalcem, obrtnikom in trgovcem.** V kratkem se bo sklenila med Centralno upravo za trgovski promet z inozemstvom v Belgradu in Nemčijo kompenzacijska pogodba, kakoršne so se do sedaj sklenile z Nemško Avstrijo in Čehoslovaško. Pozivljajo se vsi, ki si žele nabaviti kakršnokoli blago iz Nemčije, ali pa ga izvoziti v Nemčijo, da sporoče podružnici Centralne uprave v Ljubljani približno vrednost in vrsto blaga ter po možnosti tudi dobavitelje, odnosno prejemnike blaga, ki bi prišli v poštev za blago, ki bi se izvozilo. V interesu posameznih industrijskih in obrtniških slojev je, da prijavijo nemudoma vse svoje potrebe.

— **Preobrat v zadevi na smrt obsojenega Završnika:** Poročajo nam: Posrečilo se je dobiti tri priče, katere potrdje istinitost Reindl-a in katere so bile z njim v kupčijski zvezi. Ena teh prič ga je ravno kritičen večer videla na Jesenicah. Obilno tozadevno gradivo je bilo izročeno Završnikovemu zagovorniku dr. Ažmanu, ki bo takoj uvedel korake za obnovitev razprave.

— **Razpis natečaja.** Razpisuje se natečaj za mesto zdravnika v taborišču Strnišče pri Ptuj. S to službo spojeni prejemki obstoje iz nagrade 40 kron na dan, iz proste hrane in prostega stanovanja. Nastop službe dne 1. avgusta 1919. Prosilci naj pošljejo svoje prošnje na »Predstojništvo taboriščne uprave v Strnišču pri Ptuj.«

— **Obratno nadzorništvo južne železnice v Ljubljani.** Vojaska ulica, sprejme več uradnikov in poduradnikov v pripravniški tečaj v Mariboru. Stanovanje prosto in hrana po znižani ceni na postaji. Prošnje za sprejem, katerim potreba priložiti krstni list, domovnico, navstveno spričevalo, zadnje šolsko spričevalo in eventuelno vojaško odpustnico, naj se pošljejo obratnemu nadzorništvu ali oddajo osebno pri personalnem oddelku obratnega nadzorništva. Za uradnike se zahteva dovršitev kake srednje šole z maturo ali učiteljska z maturo, za poduradnike pa meščansko šolo ali 4 razrede srednjih šol. Prosilci morajo biti slovenske, hrvaške ali srbske narodnosti in najmanj 18 let stari.

— **Ljutomer.** — **Konjska dirka.** Kakor se nam iz Ljutomera poroča, bo na dirki v Ljutomeru dne 6. t. m. poleg vojaške godbe nastopil še pevski zbor Mariborske Glasbene Matice s 50 do 60 pevci. K posetu dirke se je oglasilo tudi zastopstvo poljedelskega ministrstva v Belgradu. Opozarja se tudi, da se odpelje vlak iz Ljutomera proti Mariboru pozneje, torej zelo ugodna vrnitev. Te lepe prilike naj nikdo ne zamudi!

— **Za begance.** Sprejme se deset delavcev za opeko. Pogoji so dobri. Pojasnila daje posredovalni urad za begunce v Ljubljani.

— **Slavnostni spis. Jubilejna številka »Naše Moči«.** — Uredil E. Besednjak. — Cena 2 K se še dobi. — Vsebina spisa je ta: Pesem proletarcev. (France Bevč). — Petindvajset let. (Jožef Gostinčar). — Inteligenca in ljudstvo. (Dr. Josip Puntar). — Naše razmerje do socialnih demokratov. (Dr. Jakob Mohorič). — Naš boj za svobodo mišljenja in svobodo organizacije. (Anton Komlanec). — Sila. (France Bevč). — Boj za gospodarsko moč in pravičnost. (Dr. Andrej Gosar). — Trgovina in socialni red. (France Kremžar). — Nadnarodno mišljenje. (E. Besednjak). — Slovensko delavsko stavbeno društvo. (Al.

Kocmur). — Dr. Krek v I. ljubljanskem delavskem konzumnem društvu. (Al. Kocmur). — Legenda. (Dr. J. Pregelj). — Uslužbenka. (France Brvk).

— **Umrli** je na Milnem na Bledu gojenec zavoda sv. Stanislava Valentin Soklič, ki je letos končal gimnazijo in maturiral z odliko. Bil je vreden gojenec, miren, blag značaj. Pri vojakih si je nakopal v pljuča bolezn, ki ga ni več pustila. Umrli je dne 2. julija. Pogreb bo 4. julija ob 5. popoldne. R. i. p.

— **Naročnikom »Naše Moči«**. Ker so izdatki za tiskarske stroške časopisov tako poskočili, da jih naše delavske organizacije ne morejo brez neprimerno visokega povziranja prispevkov zmagati, je sporazumno s soglasno sprejetim sklepom načelstva Jugoslovanske Strokovne Zveze konzorcij »Naše Moči« sklenil, da bo ta po dr. Kreku ustanovljeni delavski tednik izhajal odsej 1. in 15. vsakega meseca. Prihodnja številka »Naše Moči« bo zato izšla 15. julija t. l.

— **Imenovanja v finančni službi**. Finančni minister je imenoval finančne tajnike: dr. K. Novotnyja, dr. Ljudevita Brenčeta, Emila Kandareta in Ivana Ditzza za finančne svetnike v VII. činovnem razredu; finančna komisarija: dr. Roberta Eržena in dr. Ljudevita Valjavca za finančna tajnika v VIII. čin. razredu; fin. konceptiste Josipa Satterja, Konrada Šmida, dr. Roberta Tomšiča, dr. Ljudevita Ladiho in dr. Bogomila Pavliča za finančne komisarije v IX. čin. razredu; za provizorične konceptiste v X. čin. razredu pa finančne konceptne praktikante: Ivana Volčiča, dr. Avgusta Pavletiča, dr. Frana Stegenska in dr. Antona Mateliča.

— **Višji šolski svet v Ljubljani** opozarja tem potom učitelstvo na cvetlični dan, ki se vrši dne 6. julija na iniciativo poverjeništa za socialno skrb v korist vojnih pohabljenec ter vdovam in sirotam v vojni padlih svojcev, s pozivom, naj uspešno s šolsko mladino vred sodeluje pri tej človekoljubni prireditvi. — Predsednik: Profesor Fr. Vadnjal, l. r.

— **Šolska mladina na Boh. Bistrici** je priredila na sv. Petra in Pavla dan pod vodstvom za vse dobro tako vnete učiteljice gđe. Zemljanove prav lepo uspelo veselico. Otroci so zapeli par pesmic, nato pa izvrstno predstavljali enodejanko »Zaprta laž« od dr. Pavlice in dvodejanko »Občinski možje iz Devete vasi« od Engelberta Gangla. Čisti dobiček je povoljen in zato bo šolska knjižnica pridobila precej novih knjig.

— **Glasbeno društvo v Zagorju** ob Savi vabi v soboto, dne 5. julija 1919 v dvorano Sokolskega doma na koncert, ki ga priredita virtuoz na klavirju g. Ličar ter koncertna pevka gđca Jelica Sadarjeva. Začetek ob 8. uri zvečer. Predprodaja vstopnic v prodajalni gosp. Uršiča. Društvo pričakuje z ozirom na to, da počastita kraj naša odlična glasbena umetnika, prvi naš najožji rojak iz Trbovelj, druga iz Ljubljane, kar najbolj častne udeležbe od strani domačega in sosednega občinstva.

— Na šmarni gori dne 9. junija izgubljena ura se dobi pri župnem uradu v Vodichah.

Ljubljanske novice.

Ij **Mlada, čudežna izborna srbska umetnica Milan in Dušan Jovanović** priredita v ponedeljek 7. julija zvečer ob 20. uri v Unionski dvorani na mnogotransko od občinstva izraženo željo še drugi koncert s povsem novim sporedom. Vstopnice se dobivajo od sobote opoldne naprej v trafikih v Prešernovi ulici 54.

Ij **Zaprisega srbskih rekrutov**. V ponedeljek, dne 7. t. m., se vrši zaprisega rekrutov srbskega pehotnega polka št. 26 kralju Srbov, Hrvatov in Slovencev, Petru I. Dopoldne ob devetih bo na otroškem igrišču v Tivoli služba božja, na kar se izv. vrši zaprisega. Opozarjamo občinstvo, da se v obilnem številu udeleži te slavnosti.

Ij **Ljudski oder**. Danes ob 8. uri zvečer se vrši v Ljudskem domu sestanek vseh članov in članic Ljudskega odra. — Prosimo točne in polnoštevilne udeležbe, ker je zadeva važna in nujna. Pred sestankom izredna seja! — Odbor.

Ij **Na Rožnik v nedeljo!** Cerkvica na Rožniku praznuje v nedeljo, 6. julija, svoj najlepši dan dopoldne ob 9. uri z govorom in slovesno sv. mašo; popoldne ob 5. uri pa s petimi litanijami. Ljubitelji Rožnika, njegovega krasta, ljubke cerkvice in njene varhinje, pridite!

Ij **Velik kres na Zgor. Rožniku** se bo žgal danes v proslavo slovanskega praznika sv. Cirila in Metoda. Šišenska godba in prsta zabava. Pričetek ob 18. uri.

Ij **Odvetniški izpit** je napravil s prav dobrim uspehom dne 30. junija pri višje-dež. sodišču odv. kand. dr. Ivo Česnik, sedaj v službi pri vojaškem sodišču v Ljubljani.

Ij **Pevska zveza »Ljubljana«** priredi v nedeljo dne 6. t. m. izlet na Laverco. Sestanek točno ob 14. uri na doljenjskem

mostu, potem lep sprehod čez Golovec. Vrnemo se ob 21. uri z vlakom. — Odbor. Ij **Podaljšanje policijske ure za kavarne**. Od 4. t. m. dalje se podaljša policijska ura za kavarne do 24. ure; za gostilne ostanejo dosednji predpisi v veljavi.

Ij **Odborova seja zveze služkinj** je jutri v nedeljo ob pol 3. uri popodne v društvenih prostorih.

Ij **Opozorjamo na občni zbor »Ljubljanske dijaške in ljudske kuhinje«**, ki bo v ponedeljek 7. t. m. ob 18. uri v »Jugoslovanski tiskarni« (l. nadstr.). K številni udeležbi vabi odbor.

Ij **Št. Vid-Ljubljana**. V št. Vidu se je osnovalo podjetje za redni osebni promet med št. Vidom in Ljubljano. Začasno je določen voz z 12 sedeži, in pričeni v nedeljo, dne 6. t. m. popoldne bo vozil od Cebavove gostilne iz št. VIDA ob pol 7., pol 9., pol 11. uri dopoldne in ob 2., 4. in 6. uri popoldne do Figovca. Od tam nazaj ob pol 8., pol 10., pol 12. uri dopoldne in ob 3., 5. in 7. uri popoldne. Cena za eno stran je določena 2 K za osebo. Ker ima podjetje pred vsem namen, pospeševati itak živahen osebni promet mesta z okolico, bo dobrodošel prispevek k rešitvi stanovanjskega vprašanja, zlasti pa ugodna prilika za izletnike na Šmarno goro.

Ij **Po pomoti vzet dežnik**. Oseba, ki je v četrtek zvečer krog enajste ure pomotoma vzela v Unionski kavarni damski dežnik z belo koščeno kljukico, se prosi, ker je znana, da prinese dežnik takoj nazaj in ga odda pri gospodični blagajničarki kavarne Union.

Ij **Absolventinji trgovskega tečaja**, večji slov. stenografije, strojepisja, slov. in nemške korespondence ter vseh pisarniških poslov, iščeta službo. Naslov se poizve pri posredovalnem uradu za begunce v Ljubljani.

Najnovejše.

PROTIČ ZOPET V BELGRADU

Vprašanje vojne odškodnine.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Zagreb, 4. julija. »Obzor« poroča, da se je danes z Orijentnim ekspresnim vlakom vrnil ministrski predsednik Protič z ostalimi ministri, ki so bili šli v Pariz, da posredujejo zaradi vojne odškodnine. Kot vzrok tako naglega povratka se navaja, da so prišli prepozno v Pariz, ker so med tem zavezniki že končevalno določili. Zatrjuje se, da Srbija dobi nekaj čez eno milijardo odškodnine, medtem ko morajo plačati ostali Jugoslavlani, ki so pripadali Avstro-Ogrski, 8 milijard, od katerih se odšteje odškodnina, ki jo dobi Srbija. Na ta način bi morala plačati Jugoslavija šest do sedem milijard frankov odškodnine. V krogih narodnega predstavnštva vlada vsled tega veliko razburjenje. Zahtevala se bo tajna seja, ali pa sestanek načelnikov klubov, kjer mora vlada pojasniti položaj. Očita se vladi in delegaciji, da je zanemarila to vprašanje, ker bi zavezniške vlade moralno bile obvezane, da bi obvestile našo vlado o svojih sklepih (Op. ur. »Temps« od 2. t. m. pristavlja k vesti, da je Protič došel v Pariz in da namerava posredovati glede odškodnine, sledeče: »G. Protič bo v trenutku, ko se to vprašanje v pogodbi Avstrije bliža rešitvi, imel priliko, da poda vsa potrebna pojasnila konferenci.« Z ozirom na to treba gornjo »Obzorovo« vest sprejeti z nekoliko previdnostjo, čeprav ni neverjetna.)

KONKORDAT MED JUGOSLAVIJO IN RIMOM.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Belgrad, 4. julija. Minister za verstvo se bavi z vprašanjem konkordata z Rimom. V kratkem se bodo pričela tozadavna pogajanja.

AVSTRO-OGRSKA BANKA V JUGOSLAVIJI.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Belgrad, 4. julija. Finančni minister je dovolil, da smejo podružnice Avstro-ogrske banke na našem ozemlju v polnem obsegu pričeti s poslovanjem.

PO BOJH MED ITALIJANI IN FRANCOZI NA REKI.

TRIJE FRANCOZI IZGINILI.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Reka, 4. julija. Zadnji dogodki na Reki so vzbudili veliko ogorčenje. Izginili so trije francoski vojaki, katere so Italijani najbrže vrgli v morje. Nemci in Madžari se norčujejo iz Italijanov, ki na fronti niso dosegli nobenega uspeha, sedaj pa psmujejo in pretepaajo Francoze. Francoski komandant je o dogodkih brzojavno obvestil mirovno konferenco.

PROTI MADŽARSKIM BOLJSEVIKOM.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Belgrad, 4. julija. »Pravda« poroča z Dunaja po vesteh iz Francije, da je zavezniška konferenca sklenila nastopiti z vojaško silo proti budapeštanski vladi. V ta namen pride poleg Francozov tudi več transportov Angležev na Madžarsko. Ta akcija ni naperjena samo budapeštanskim,

ampak tudi proti ostalim boljševikom. Akcije se udeležijo tudi čehoslovaške, rumunske in jugoslovanske čete.

»ČRNA ROKA.«

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Belgrad, 4. julija. V eni prihodnjih sej narodnega predstavnštva bo vložil poslanec Jaša Prodanović interpelacijo glede tajne revolucionarne družbe v Solunu »Črna roka«.

NEMSKI UJETNIKI SE VRAČAJO.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Belgrad, 4. julija. Včeraj in danes so odšli prvi transporti nemških vojni ujetnikov v Nemčijo. Ker so bili ujetniki večinoma zaposleni pri obnovitvi saškega mostu pri Zemunu, so dala tri mostu ustavljena.

DOGOVORI Z NEMCIJO.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Belgrad, 4. julija. Dogovori za re-kompenzacije z Nemčijo so se pričeli.

POVELJE SHS-VOJSKI.

LDU Belgrad, 4. julija. Načelnik štaba vrhovne komande, vojvoda Mišić, je v imenu celokupne srbsko-hrvatsko-slovenske vojske izdal proglas, s katerim objavlja, da je rojstni dan kralja Petra 12. julij (29 junij stare štetve) določen za invalidski dan. Ta dan se bodo v vsem kraljestvu od prestolnice do najmanjšega sela nabirali darovi v korist naših hrabrih invalidov, katerih prelita kri in polomljene kosti, kakor pravi vojvoda Mišić v proglasu, je izpolnila našo zaobljubo.

ODLIKOVANJE.

LDU Belgrad, 4. julija. Prestolonaslednik je dubrovniškega škofa dr. Josipa Marčevića na dan 25 letnice njegovega škofovanja odlikoval z redom Sv. Save II. razreda, dr. Frana Učelinija, kotorskega škofa in zasluženega borilca za narodno edinstvo pa je odlikoval z redom Sv. Save I. razreda.

ZVEZA MED JUGOSLAVIJO IN ČEŠKO PO DONAVI.

LDU. Praga, 4. julija. (ČTU.) »Tribuna« zahteva, da se med Čehoslovaško in Jugoslavijo čim najprej izvrši povodna zveza na Donavi.

MADŽARI IZPRAZNILI SLOVAŠKO.

LDU. Praga, 3. julija. (ČTU.) V smislu pogojev, ki jih je stavil general Pelle v radiogramu z dne 29. junija, so madžarski oddelki dne 2. julija dokončali svoje umikanje na zahodnem Slovaškem do meje, ki jo je bila določila mirovna konferenca. Naše čete so danes navodeno ozemlje zasledile in v korakale v Levico in Lučenec ob navdušenih ovacijah prebivalstva.

NEMIRI V ITALIJI.

LDU. Lugano, 3. julija. (ČTU.) »Neue Freie Presse« poroča: Nemiri vsled draginje se v Italiji vedno bolj širijo. Gibanje se je razširilo na mesta Forli, Imola, Faenza, Fort impopoli, Ancona itd. Povsod so množice prisilile prodajalce, da prodajajo blago za 50 odstotkov ceneje. Kdor se brani, temu razbijejo in opleniijo trgovino. Povsod so prevzeli vodstvo gibanja delavski sveti, ki pozivljajo ljudstvo na disciplino z geslom: Nobenih izgredev, revolucija je na pohodu.

MAŽARI IN LAHL.

LDU Dunaj, 4. julija. (ČTU.) Tukajšnji češki listi prinašajo iz popolnoma verodostojnega vira, da je budimpeštanska sovjetska vlada celo vrsto rotacijskih tiskalnih strojev in drugega tiskarskega materiala, ki so ga s silo odvzeli meščanskim listom in tiskarnam, odstopila kompenzacijskim potom Italijanom.

LDU Dunaj, 4. julija. (ČTU.) »Deutsches Volksblatt« poroča, da je telefonski promet med Budimpešto in mažarskim poslanštvom na Dunaju že tri dni pretrgan. Z informirane strani se javlja, da utegne biti to v zvezi z novimi bodočimi boji v Budimpešti. Srd proti sovjetskemu gospodarstvu je zaradi hude lakote, posebno md delavskimi sloji, silno velik. Vojda italijanske misije na Dunaju princ Borghese je v terek z vojaškim letalom odšel v Budimpešto, da se posvetuje s podpolkovnikom Romanellijem o stališču entente napram sovjetski vladi in o tem, kako stališče naj Italija vsled tega zavzame. Kakor se čuje, je predložila ententa mirovni konferenci sklepe, ki vsebujejo radikalne izpremembe v mažarskemu vprašanju. Romanelli bo te sklepe sporočil Belj Kunu.

KOMUNISTIČNA PROPAGANDA NA DUNAJU.

LDU Dunaj, 4. julija. (ČTU.) »Neuer Tag« objavlja noto, podpisano od dunajskega policijskega prezidenta Schoberja, ki je namenjena raznim avstrijskim državnim uradom. Noto trdi, da si mažarsko poslaništvo na Dunaju že dolgo časa z razdavanjem milijonskih zneskov (nota imenuje osebe, ki so denar prejeli) prizadeva

uprizoriti na Dunaju in v Nemški Avstriji komunistični prevrat. Mažari so izposlovili celo Ljeningov sklep, glasom katerega internacionala odstavlja dunajsko komunistično strankino vodstvo kot preslabotno in glasom katerega je bil mažarski komunist Bettelheim imenovan za diktatorja avstrijske komunistične stranke. — Poizkus zastrupljenja mažarskih magnatov v hotelu »Edlachhof«, katerega je, kakor se je svoječasnoročalo, napravil natak kar v navedenem hotelu s tem, da je jedilom primešal kloroform, je odredil poslanik Czobel sam. Šest milijonov kron so porabili za to, da bi pridobili dunajsko policijo za komunizem. Mažarska vlada je poslala celo vrsto teroristov na Dunaj, da bi umorili vodilne socialistične politike in visoke oblastvene funkcionarje, da bi s tem zlomili odpor proti uvedbi sovjetskega sistema.

Izpred porote.

Konjska tatvina.

Pred ljubljansko poroto je včeraj stal Anton Srebotnjak. Razprava je pokazala sledečo sliko: Dne 23. decembra t. l. sta bila v Kolodvorski ulici ukradena konja in voz in odvedena v hotel »Ilirijo«. Srebotnjak je poslal hlapca K. in dva mlada fanta v Ribnico k žagarju in posestniku Ilcu, ki konja ni hotel prevzeti. Fanta trdita, da jima je izstavil Srebotnjak službeni listek poveljstva avtomobilne čete 2. vojnega okrožja SHS v Ljubljani, s katerim sta bila pooblaščenata oddati konje stočniku Ivanu Korencanu. Ker Ilc ni hotel prevzeti konj, sta se peljala fanta nazaj proti Ljubljani, v Velikih Laščah jima je pa odvzelo voz in konje orožništvo in ju je vrnilo lastniku Ivanu Riharju iz Logatca. V razpravi, ki je trajala cel dan, se je naznanilo, da je bil Srebotnjak kaznovan v Trstu leta 1904. radi goljufije v 4 mesece ječe, v Celju leta 1907. zaradi goljufije v tri leta ječe, leta 1909. v Mariboru zaradi goljufije v šest mesecev ječe, in 8. januarja 1915 v Ljubljani v tri leta in pol ječe. — Včeraj je sodišče prisodilo Srebotnjaku poldrugo leto težke ječe.

Porotno zasedanje se zaključuje danes. Porota bo razpravljala danes o detomorilki Mariji Brodar, dalje o mesarskem pomočniku Ivanu Dolničarju, ki je obdolžen hudodelstva ropa in tatvine in o mladotnem Stanislavu J., ki je obdolžen hudodelstva tatvine. Obdolžen je, da je vzel v Ljubljani Albertu Kassigu blaga v vrednosti 8447 K 50 vin.

Prosveta.

pr živio Wilson! Long live Wilson! Koračnica za glasovir, posvečena osloboditelju naroda, izšla je ispod štampe sa slikom Wilsonovom. Dobiva se u svim zagrebačkim knjižarama, kao i kod autora: August Remec, učitelj glasbe u Zagrebu, Dalmatinska ulica 16. — Cijena 6 K. — V Ljubljani se dobiva v Jugoslovanski knjižarni in pri L. Schwentnerju.

pr Koncert Jovanović. Ko sem ob osmih vstopil v dvorano, me je malodane obšel isti občutek, kot nedavno pri koncertu Pirkove. Nisem namreč vedel, da je koncert skoro razprodan. Sicer se je na balkonu nabirala že precejšnja množica mladine, parter je bil pa redko posejan, čeprav je bil naznanjen koncert točno za osmo uro. Tudi Braća, ki sta sicer vedela ceniti burna priznanja poslušalcev, sta kazala to nepopoljšljivo ljubljansko navado, katere pač nista bila vajena iz dosedanjih koncertov v drugih mestih. No, pred deveto se je dvorana temu koncertu primereno napolnila do zadnjih koticov. Primereno je bilo tudi razpoloženje in zanimanje, to se pravi tišina, katera je vladala v dvorani tekom izvajanja. Ta napredek napram drugim letošnjim koncertom pa je mislim najmanj pripisati prizadetim, a tembolj plemenitemu plamenu, katerega sta mlada Braća ukradla muzam na Parnasu, da ga zaneseta med spokorno človeštvo. Svoje navdušenje sta s pripomočki pristne Sevcikove tehnike zanesla med poslušalce, ki so sprva z očetovsko skrbjo zrlili na dva otroka, so se pa že po prvih zvokih vdali nadmoči umetniškega fenomena, kar smo pogašali pri Balokoviču ob priliki njegovega zadnjega koncerta v Ljubljani.

Spored je pričel s še vedno lepim Vieuxtemps-ovim koncertom v D-molu. Braća se nista zmenila za tehnične težkoče, temveč sta ga do konca prednašala brezhibno. Naslednji dve točki sta bili najlepši v tem večeru. Že kompozicije same so izborne. Braća sta jih oživela tako, da bi se njih skladatelj prav gotovo veselil take interpretacije. Višek je dosegel v Puguani-Kreislerjevem Preludiju in fugi.

Iz drugega dela koncerta naj omenim posebno obe Beethovnvi Romanci — prvo v G-duru je namreč dodal — in pa kot kontrast Sarasatejeve Ciganske napoved.

Duško je spremljevalec, kateremu delajo težkoče Beethovnovih Romanc še nekaj zaprek, a se bo v par letih gotovo razvil bratu enakovredno.

Občinstvo je prekipelo navdušenja ter izobilno umetnika, da sta dodala še tri skladbe. Še par takih koncertov in nato se menda ne bomo imeli več pritoževati nad pomanjkanjem spoštovanja do prave umetnosti, katero se kaže v pazljivem zasledovanju igre od prve do zadnje točke, kar pa zahteva, da se je točno ob osmih na svojem mestu.

M. L.
pr Ljudski oder v Ljubljani vprizori četrti, dne 10. julija 1919 ob 8. uri zvečer v »Ljudskem domu« štiridejansko narodno igr »Deborah«. Sodeluje iz prijaznosti gospa Zofija Borštnik - Zvonarjeva, ki nastopi v naslovni vlogi. — Vstopnice se dobe v predprodaji od ponedeljka, dne 7. t. m. dalje v Jugoslovanski knjigarni.

pr »Jugoslavenska Njiva«. Upravo je izšla 26. broj ovog jedinog revijalnog tjednika sa slijedećim sadržajem: Dr. D. Prohaska: Vidovdan. — Dr. Josip Matasović: O pučko-prosvjetnoj organizaciji. — Juraj Demetrović: Anketa o ogradnoj reformi. — Katarina Bogdanović: Omladinska lektira. — Glavni Zadrugi Savez u kraljevstvu SHS. (E. M.) — Podjelba zemlje i gospodarske škole (M. Urbani). — Nešto o jedrenjacima (Rud. Ornić). — Vidovdanski broj »Savremenika« (Dr. D. P.) — Mokranjevo veče (Ant. Dobronić). — Izložba slika Petra Tiješića i Romana Petrovića (Joca Savić). — Vladimir V. Janković: Demokratski zapisi. — »Jugoslavenska Njiva« izlazi svake subote, i stoji na godinu 60 K.

Vaditeljski zbor Ljubljanskega okrožja. V soboto 5. julija se vrši ob 8. uri zvečer v Ljudskem domu za telovadke skušnja z godbo. Vsi bratje, ki nastopijo v Hrušici, naj se te skušnje zanesljivo udeležijo. Na zdar!

Javna telovadba v Hrušici. V nedeljo 6. julija zbirališče Orlov pred cerkvijo sv. Petra ob pol 3. uri popoldne. Točno ob 3. uri odhod z godbo v Hrušico. Ob 4. uri se pa vrši pri »Štravsu« v Štepanji vasi javna telovadba. Pri telovadbi sodelujejo tudi Orlice iz odseka Ljubljana - Sv. Peter. Bratski odseki, skrbite za častno udeležbo članov v krogih, oziroma v civilu. Na zdar!

Orel v Trbovljah se udeleži prireditve v Celju dne 27. julija z 18 brati in z zastavo.

Prijave za zlet v Celje naj se naslove na Vaditeljski zbor Orlovske Zveze v Ljubljani, Jugoslovanska tiskarna. Nekateri telovadni odseki še niso naznanili svoje udeležbe, četudi se nameravajo tega izleta udeležiti. Potreben je prigras v svrhu vožnje in kosila.

Bačka.

Povzemamo po študiji, ki so jo predložili mirovni konferenci srbski učenjaki Cvijić, Radonić, Stanojević in Zeremsky, nekoliko podatkov za bližje spoznavanje te plodovite dežele, ležeče med Tiso in Donavo ter segajoče na severu do Baje in Jankovca.

Zgodovina. Pred prihodom Ogrov so južni Slovani stanovali po poznejši Ogrski, Srbski živeli se je ohranil v Bački do

15. stoletja. Srbski princ Beluš n. pr., svak ogrskega kralja Bele II. ter ogrski ban in paladin, je imel tu kakor v Sremu ogromna posestva. V 15. stol. so se še priselili mnogi Srbi na ozemlje srbskih »despotov« v dolini Tise. V septembru 1526 so Turki na svojem umiku pobili ali odvedli v suženjstvo večino prebivalstva iz Bačke. Takoj na to je kralj Zapolja podaril Bačko Srbu Jovanu Crnemu, ki jo je porazdelil svojim ljudem, tako da je dobila čisto srbski značaj. Potem je bila pod turškim jaromom do 1687. V 16. veku so se Srbi neprestano doseljevali, Madjari pa odhajali proti severu: ogrski sodobniki nazivajo Bačko in Banat z imenom »Srbija«.

Po turškem gospodstvu se je začela uvajati madjarska uprava ter ogrsko in nemško naseljevanje. Najhušja leta v celi njih zgodovini so bila za Srbe 1703—11: vstaja princa Rakoczyja zoper Dunaj. Ogrski zgodovinarji cenijo srbske žrtve nad 120.000. L. 1720—21 se je vršilo ljudsko štetje zavoljo davkov. Kljub 30 letni madjarski administraciji ugotavlja ogrski historik Aczady v Bački 95 odstotkov Srbov. Da se oslabi srbski življenjski, država pospeševala vse do danes ogrsko in nemško kolonizacijo, jemala Srbom obširna zemljišča deloma v prid ogrskemu plestvu, deloma na dobro državnim madjarskim in švabskim naselencem. Često so preganjali Srbe z rodovitnih krajev in neobdelano nezdruženo puščo. Mnogo se jih je nato selilo v Rusijo in Banat. Da jih kolikor toliko pomiri, jim je dovolila Marija Terezija nekaj samouprave, toda kmalu je država zopet pošiljala ogrske kolone, kar je povzročalo nove spore med stanovništvom. Poslednjih 30 let je bilo priseljevanje v Bačko pravoslavnim Srbom izrecno prepovedano, cerkvenim oblastim pa je bilo zabranjeno kupovati nepremičnino.

Vstaja Srbov v Bački proti Madjarom (1848—49) je bila usodna, ker je izzvala nepopustljivost Ogrov. Srbe je stala sila krvi in hudih gmotnih posledic. Nad tri četrtine srbskih hiš bilo požganih, premoženje zaplenjeno. Mraz in bolezen so kar kosile ubogo rajo. Tako je bilo l. 1843 v Bački 122 tisoč pravoslavni Srbov, a šele po 30 letih so spet dosegli isto število (1881). Po uvedbi dualizma (1867) je Madjarizacija napredovala strašansko. Srbsko razumnstvo je bilo vrženo iz vseh javnih uradov, prognanstva so bila na dnevnem redu, a narod je vzdržal.

Statistika. Uradna madjarska statistika navaja l. 1900. za Bačko: 185.000 Srbov, od teh 115.000 pravoslavni in 70.000 katolikov (imenovanih Bunjevci in Šokci). Če pristejemo 28.000 Slovakov, 10.000 Rusov, je bilo uradno vseh Slovanov 223.000, katerim pa je treba dodati vsaj 20—30.000 ukradenih Slovanov. Njim stoji nasproti 195.000 Madjarov. Zadnja leta se je Bačka—precej industrijalizirala, zato je prišlo vse polno madjarskih uradnikov in delavcev. To nestalno, mobilno madjarsko prebivalstvo (50—60.000 duš) ni vezano ne na zemljo, ne na hišo in bo lahko brž odteklo, čim se izvede v pravi Madjariji zemljiška reforma, proglašena že kot zakon. Glede uradne statistike je značilna izjava 4 oseb, ki so se udeležile l. 1910 ljudskega štetja v Subotici, izjava, podana 24. januarja 1919: Komisariji so dobili strog ukaz, zapisati za Madjare slehernega prebivalca, ki tolče za silo madjarsčino, tudi če razume le nekaj besed. Pogosto so vzeli za Ogre cele družine, kjer je le en sam član govoril madjarski.

Začetkom 1919 se je izvršilo štetje, ki je pokazalo stanovništva v tisočih: 166 pravoslavni Srbov, 157 Bunjevcev in Šokcev, 66 Slovakov, 15 Rusov, 1 ostalih Slovanov; 208 Madjarov, 179 Nemcev, 19 Ju-

dov, 5 raznih. Natančna vsota vseh Slovanov 405.128, celokupnega prebivalstva pa 819.339. Vmes je še mnogo pomadjarjenec, osobito Slovakov, ki jih imenujejo še danes njih sosedje — »Totovi« (madjarsko Tot = Slovak). Poudariti je, da je v Bački srbsčina mednarodni jezik, vsak Nemec in Madjar jo govori več ali manj.

O madjarski statistiki bi se dalo pripomniti, kako si je prizadevala po 1867 pričarati madjarsko večino. Tako se je vršilo prvo štetje 1869 na podlagi veroizpovedanj, ne po jeziku. Niti 1880 niso dosegli zaželjenega uspeha. Čez 10 let so z velikimi napori nabrojili 7.356.874 Ogrov od 15.133.494 celotnega stanovništva. Leta 1900. so imeli že 51.4%, 1910 pa 54.5%. Cela dežela se je pomnožila za 8.5%, a Ogrji sami za 14.9%! Rusi 9.3%, Srbi 5.4%, Rumuni 5.3%, Hrvati 1.8%, Nemci pa so celo padli za 4.8%, enako Slovaki za 2.8%. Dočim je kazal naravni prirastek po rojstvih 11.6%, ovaja ogrskih 14.9% gotovo sleparstvo. Saj je znano, da se množe Rusini, Slovaki in Nemci, in sodeč po izvenogorskih razmerah, tudi Srbohrvati dosti hitreje od Madjarov. Velepomembno je dejstvo, da raste v čisto madjarskih krajih število ljudi le neznatno, v mešanih pokrajih pa se večja števila Madjarov neobičajno naglo, dočim druge narodnosti čisto nazadujejo. Madjarizacija se je vršila pod silnim pritiskom. Vsaka sprememba rodbinskega priimka v madjarsko obliko je izzvala pravcato navdušenje po novinah.

Glavna mesta so: Subotica (Szabadka, Maria Theresopol), Baja, Novi Sad (Neusatz, Ujvidek), Sombor. Po mestih so uradniki Ogrji ali pomadjarenci, enako policijski stražniki, detektivi, orožniki, profesorji, učitelji in delavci kakor večji del sluge. Toda dve tretjine poslopij in zemlje je v rokah Srbov, skoro tretjina pa je last Judov. Madjarsko stanovništvo je torej gibljivo brez pravega doma ter utegne kmalu oditi.

Umstveno življenje Srbov v Bački. Pod Turki v 18. stoletju je bil Srbom ves duševni razvoj onemogočen, pod Avstrijo pa so vendar dosegli s trdimi boji nekaj šol. Prva srbska šola se je ustanovila v Bački, kar dokazuje, da je ta pokrajina tedaj veljala za njih intelektualno središče. In to prosvetno središče vsega srbstva, ne samo avstrijskega, se je obdržalo do 2. polovice XIX. veka. Tukaj se je nahajalo prvo srbsko semenišče, prva gimnazija, prvo gledališče, tu so izhajali prvi periodični listi, tu se je ustanovila prva srbska pedagoška šola; v Novi Sad, kulturno prestolico srbskega naroda, se je preselilo iz Budapešte književna in znanstvena družba »Matica Srpska«, tam je bila prva razstava ženskih ročnih del itd.

Bačka je dala veliko število znamenitih mož srbskemu narodu, n. pr. najljubljenejšega lirčnega pesnika Jovana Jovanovića, največjega srbskega jezikoslovca Djuro Daničiča, najodličnejšega dramatika Lazo Kostića, znanega slikarja Novaka Radonića, prvega srbskega novelista Bogoboj Atanackovića, najboljšega humorista Stevana Sremca, najbolj poznatega domoljubnega pevca Stevana Kašanskega. Iz Bačke izhajajo samo v XIX. stoletju 3 patriarhi in 3 metropolitni itd. Belgrajsko vseučilišče šteje v svojem zboru 6 profesorjev rojenih v tej krajini.

V 2. polovici prošlega veka je dobil Novi Sad primek »Srbske Atene«. Tu se je tiskalo l. 1863. devet dnevnikov, dočim jih je izhajalo le šest v Zagrebu in štirje v Belgradu. In še ko se je koncem 19. veka postavila Srbija na čelo slovstvenega in znanstvenega kakor narodnostnega gibanja, je ostal Novi Sad še vedno drugi dušni centrum srbskega ljudstva. V Novem Sadu

se izdaja za Belgradom še danes največ srbskih knjig. »Matica Srpska« je za belgrajsko akademijo največje in najuglednejše društvo po premoženju in proizvodih. Za Srbijo je premogla Bačka do 1910 največje število srbskih duševnikov in časopisov (99). —

Gospodarstvo. Bačka je velika ravnina 77—93 m nadmorske višine. Koncem 17. veka so bila ta močvirja že obrasla z grmovjem; izsušili in otrebili so jih osobito Srbi. Sedaj je najbolj rodovitni komitat, prava žitnica Ogrske. 64% prebivalstva se bavi s poljedelstvom. Mala posestva tvorijo 56% vseh kmetij in 4.7% vse površine; srednja imetja od sto do tisoč oralov 1.2% od števila kmetij in 16.5% površja; veleposestva nad tisoč juter zavzemajo 0.1% od celotnega števila kmetij in 18.3% površine. Ornice pokrivajo 77.2% zemlje, vinogradi 2.2%, gozdi 3.2%. Žitna polja zavzemajo tri četrtine cele Bačke. Leta 1913. n. pr. se je pridelalo v milijon metrskih stotov: nad 8 koruze, do 4.4 pšenice, nad 3.2 kolerabe, nad 1.7 ovs, do 1.4 krompirja itd. Sočivja je v izobilju. Konopljo in lan gojijo zlasti Slovaki in Nemci. Poleg teh zadnjih premorejo Srbi, predvsem Bunjevci, večino sveta. Rečena leta se je pridelalo do 217 tisoč hektolitrov vina. V Bački vrlo uspeva murva. Sviloprejšstvo zato cvete: leta 1910. je vrglo nad 1.2 milj. kron.

Od 1 milijona ha celokupnega sveta odpade 288 tisoč na državo, občine in cerkev, 748 tisoč na zasebnike in sicer Slovane 58%, Nemce, Jude in Ogre pa le 42%. Ogri premorejo najmanj nepremičnin, ker so večinoma uradniki in priseljenci, nekateri njih pa posedujejo »latifundije«. Precej seljakov, prišlih od zunaj, je brez lastnine in se seli v Ameriko ali pa služi na veleposestvih. Vsled intenzivnejše agrikulture je živinoreja nekoliko nazadovala. Izvažajo se posebno prasci, govedo in konji. Najboljši živinarji so Srbi okoli Sento-maša, Subotice in Sombora.

Železarstvo, kovinarstvo, strojstvo, lesarstvo, kamnarstvo, tkalstvo, kočarstvo, kemične obrti itd. so dokaj razvite: zaposlenih je bilo 118.142 oseb (15.4%). Kreditnih zavodov je bilo l. 1911. dvesto-šestindeset (104 hranilnic in posojilnic, 152 zadrug). Železnice merijo nad en tisoč kilometrov.

P. P.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

priporoča:

»Marija dobrotno nam ohrani dom in rod! Za mešan zbor s spremljevanjem orgel zložil Stanko Premrl, stolni regenschori v Ljubljani. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena izvodu K 2. Za te žalostne čase v katerih živimo, pač ni bolj primerne pesmi, kakor je ta. Saj je naša domovina obdana od pohlepnežev, ki bi radi še ta mali kos, na katerem so mogočnjaki milostno dovolili, da smemo živeti, pograbili. Kakor smo v vojski prosili Boga in molili molitev za mir, tako pojmo sedaj to pesem — prošnjo s pristranim zaupanjem do Marije, da nas obvaruje pred sovražniki. Pojmo jo pri raznih cerkvenih pobožnostih, zlasti pri sv. mašah in jo gojimo v šoli, društvih in zavodih. Skladba, ki je zelo lepa tako po besedilu kakor napevu, ne bo delala nikomur nobenih težav. Najmanjši trud, ki bi ga imel pevovodja s proizvajanjem, bo stoterno plačan z lepim in dobrim uspehom. Zelim, da se ta pesem poje po celi Sloveniji in jo priporočamo vsem našim cerkvenim zborom, šolam in zavodom najtopleje.

SL. Vid - Ljubljana. Sl. občinstvu na znanjem, da sem otvoril podjetje za osebni promet med št. Vidom in Ljubljano. Začasno bo vozil voz z 12 sedeži od Cebavove gostilne do »Pigove« ob 1/2 7, 1/2 9, 1/2 12, 2, 4, 6, 8, 10. Obratno ob 1/2 8, 1/2 10, 1/2 12, 2, 4, 6, 8, 10. Cena za eno vožnjo samo 2 K, za otroke do 10 let 1 K. Prilaga 15 v od kg. Sl. občinstvu in izletnikom priporočam svoje podjetje! Prva vožnja jutri 6. t. m. ob 2. uri pop. iz št. Vida. Štefan Erman, št. Vid. 3876

V Kozjem (Sp. Stajerska) hiša na krasni legi v sredini trga. V hiši se nahajata poleg več velikih in malih sob dva lokala, pripravna za trgovino, 1 vozna remiza, 2 velika hleva. Polja, travniki in vrt pripadajo k zemljišči hiše. Naslov se poizve v upravi lista št. 3975, ako se pošlje znamka za odgovor po pošti.

Trgovec-invalid železninske ter mešane stroke, soliden in marljiv, z dobrimi spricvali, želi primerne službe na delu. Pisma se prosijo na upravnistvo tega lista pod št. 3976.

Risar za pohišstvo išče službo. Naslov se poizve v upravnistvo tega lista pod št. 3980, ako se pošlje znamka za odgovor.

Gospa s hčerko želi mesečne sobe, če le mogoče dve, pri dobri meščanski rodbini. Cena postranska stvar. Ponudbe se prosijo pod šifro »2 sobi« na ANONČNO EKSPEDICIJO Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Kupim eno malo hišico z vrtom blizu Ljubljane. Ana Lipovšek, D. M. v Polju, Vevče 23 pri Ljubljani. 3890

Nova poletna obleka iz pravega sukna se proda. — Ogleda se v Gradišcu št. 10 prtilje, desno. 3968

Dve gospodični, ki imata veselje do kmetijskega gospodarstva, želita mesta pri boljših rodbinah izven Ljubljane. Ponudbe sprejme upravnistvo Slovenca pod »M. A. 1919.«

Deček do 13 let od poštenih kmečkih staršev se sprejme na stanovanje in hrano. Kje, pove uprava Slovenca pod št. 3968, ako se plača poština za odgovor.

Posestvo na prodaj v najbolj trošnem kraju na Dolenjskem, v bližini Toplice, vse v dobrem stanu in obdelano. Eventuelno se tudi zamenja z drugim v bližini Ljubljane. Ponudbe pod »posestvom« na upravnistvo »Slovenca«. 3967

Izvež knjigovodkinja z znanjem vseh banarskih kontorskih del, ki ima tudi veselje do trgovine — išče službo. — Cenj. ponudbe pod »samostojna« 3974 na upravo Slovenca.

Bona za 1 1/2 leta staro dete, katere govori tudi nemško, se sprejme v uradniško rodbino za mesečnih 60 K. Machacek, Virje-Molve, Hrvatsko.

Delo išče dekle, staro 21 let, pridno in pošteno. Naslov pove uprava lista pod št. 3991.

Iščem službo kot postrežnica — ali pa mesto hišnice. Naslov se poizve pri upravi lista pod št. 3985.

2 moški kolesi sta na prodaj. Eno skoraj novo in eno rabljeno. Poizve se: Vič, železniska čuvajnica št. 644.

Površnik eleganten, črne barve, nov, se proda. Naslov pove upravnistvo pod št. 3988.

Popolnoma nova kočija (Landauer) zaprta se proda event. zamenja za lahek vozček. Naslov pri upravi »Slovenca« pod št. 3927.

Kol pomoč gospodinjji se sprejme vseskozi zanesljivo, rajši priletna oseba za večje gospodinjstvo oziroma nadzorstvo za boljšo kuho. — Pismene ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 3808.

Motorno kolo »Puch« v popolnoma dobrem stanu se radi pomanjkanja bencina takoj proda za ceno 1000 K, ali kupim do 40 litrov bencina. Ponudbe na Alojzji Zorič, davčni eksekutor, Krško.

Malo vilo ali hišico z vrtom, najraje meblirno, na deželi ali v ljubljanski okolici vzame v najem takoj ali za avgust. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Vila 508«.

Papriko najfinejše vrste po K 55—60 in 65 per kg razpošilja, dokler zaloga traja, Peter Zajc, eksportno podjetje, Celje, Šolska ul.

Inteligentna gospa išče mesto dobre gospodinjke v krščanski družini v Ljubljani (na zunanje gospodarstvo se ne razume). Honorar zelo nizek, glavno je priklonitev k družini in dobro postopanje. Izključeni so samostojni gospodje ali duhovniki. Naslov pove uprava lista pod št. 3900.

Restavracija v Prešernovi ulici št. 9 se priporoča v Ljubljano potujočemu občinstvu. 3407

Stroje za pranje dobavlja na veliko VINKO VABIČ, Zalec pri Celju

V vseh gospodarskih in premoženjskih zadevah se obrnite na Gospodarsko pisarno dr. Ivan Černe, Ljubljana, Miklošičeva cesta 6 (nasproti hotela Union) telefon št. 37.

Premogokop s 4 dvojnimi jamastimi masami, 7 prostostedni zvezan, se proda. Tlačna močnost do 1 metra, pol ure od železnične postaje v Poljčanah. Vpraša naj se v upravnistvo lista pod št. 3989.

Pozor! Opozarjam na ravno došlo večjo množino raznega elektroinstalacijskega blaga ter strojev. Cene zmerne, točna in solidna postrežba. Priporočam se cenj. občinstvu za nakup vsega v to stroko spadajočega blaga. A. VERBAJS, Ljubljana, začasno Linhartova ulica št. 4. Trgovina z elektroteh. predmeti.

angleški cin

kupi Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Sprej- belonski delavci za napravo mejo se napravi strešnikov, cevi i. dr. proti dobremu zaslužku, ali taki, ki bi se hoteli temu delu priučiti. Tvorilca cementnih izdelkov Jos. Cihlař, Ljubljana, Dunajska cesta št. 67. 3912

Izjavim,

da ne plačam dolgov, katere bi kdorkoli delal na moj račun.

Ljubljana, 2. julija 1919.

Alojzij Pirkovič, višji revident južno žel.

3929

Vreče za oglje

kupi vsako množino gospodarski urad v Soteski, p. Straža, Dolenjsko.

Dekla hišna

boljše vrste se sprejmeta proti dobri plači v hotelu Triglav, Boh. Bistrica.

Stavbišče na prodaj:
na voglu dveh zelo obljubljenih prometnih cest v sredini mesta Ljubljane v izmeri 1657 m². Natančnejša pojasnila daje pisarna dr. Pegana.

Svarilo.

Ker so v zadnjem času v Trzinu in njegovi okolici začeli nastopati številni škodljivci pekarske obrti, ki peko kruh v različnih oblikah in ga prodajajo na drobno in na debelo, ne da bi se tega obrta kedaj učili, in ne da bi bili od obrtne oblasti k temu upravičeni, se tem potom **svarijo**, naj to opuste, ker drugače bi bila podpisana v obran primorans, jih v smislu obrtnega zakona kompetentni oblasti naznaniti.

Poudarjajo še, da za revnejše sloje in tudi za druge, ki tako želijo, še vedno vzdržujejo izkurne pečnice na razpolago, tako, da si domači kruh za majhne stroške lahko sami pripravljajo.

Trzin, dne 1. julija 1919.

Posedelnika pekarni istotam.

Krave prima molzne se prodajo. Naslov v upravnistvu pod št. 3963.

Več tisoč **Jermen in gož** za mlaitilne cepce prodaja. Avg. Terpinč, Kamnik.

As. dež. bolnice

Dr. Minar Fran
zopet pravilno ordinira
Trg Tabor št. 3.

Pozor!

Radi pozne sezone prodajem **la majunga liče (rafija)** globoko pod cene, razun tega imam na zalogi **kavo, riž, angleško milo, sveče, sirkove metle**, št. 1 K 3-50, št. 2 K 4-50, št. 3 K 4-50.

Brzjavljani in pisma:

Berthold Neumann, Zagreb.
Telefon interurban 2-77.

Jajca
v vsaki množini kupuje trdka **Maks Robič v Središču**.

Blagajna
(Wertheim)
velika, še skoraj nova, se prodaja. Pojasnila daje: Sachs, Maribor, Tegethoffova ulica št. 12, pritličje.

Razpis natečaja.

Št. 2043/L

Razpisuje se natečaj za **meso zdravnik** v taborišču **Sirnišče pri Piuju**.

S to službo spojeni prejemki obstoje iz nagrade 40 K na dan iz proste hrane in prostega stanovanja.

Nastop službe dne 1. avgusta t. l.

Prosilci naj pošljejo svoje prošnje na „Predstojništvo taboriščne uprave“ v Sirnišču pri Piuju.

Ia alabaster mavec

in vse v zobarsko stroko spadajoče predmete priporoča

zaloga zobarskih potrebščin

O. GOLOB
LJUBLJANA

v poslopu Jadranske banke.

OGLJE

kupi več vagonov tujezemska tvrdka. Obvezne ponudbe z dobavnim časom na upravo „Slovenca“ pod „Tujezemec“ 3935.

Priporočamo edino tovarniško zalogo

šivalnih strojev

za rodbino in obrt ter njih posameznih delov.

Istotam se dobijo **potrebščine** za šivilje, krojače in čevljarje ter galanterijsko in manufakturno **blago za obleke**.

JOS. PETELINC, Ljubljana, Sv. Petra nasip, za vodo desno.

1000 delavcev

rudarjev za moderno urejen premo govnik v Vojvodini se **takoj sprejme** v delo pod zelo ugodnimi pogoji. Javiti se je samo osebno **vsak ponedeljek popoldne** v našem uradu v Ljubljani. Za dobro plačo, hrano in stanovanje je poskrbljeno, potni stroški se pa povrnejo. Odhod vsak torek zjutraj v skupnih transportih.

Državna posredovalnica za delo
Ljubljana, Gradišče.

SOL

za konzerviranje „Universal“ (bolje ko soliter [Salpeter]) od 500 kg naprej za mesarje in prekajevalce, za **KUNO** v urečah 100 kg 90 K samo cele vagone.

Modra galica

98 do 99 %, kg K 8-50, od 500 kg naprej.

Črna krema

o 11 dkg težkih škafličah, tucat K 26-,-, pri naročilu vsaj 30 tih grosov

Vse franko postaja Lipnica (Leibnitz) N. Avstrija.

Upoštevanja na **FRANJO KREPEK**

MARIBOR ob Dravi. - - - Predal 39.

Kupi se:

1000 dolarjev — 100 kg čaja,
3000 kg premoga — lovsko puško
1 špansko steno — 1 Wertheimerco

Proda se:

Nekaj vreč dobre kave,
300 l I. slivovke, tudi manj
1 nov angl. Waterproof plašč
1 orig. Gillette aparat nov
1 pis. miza — 1 Brockhaus Lexikon

Ponudbe sprejema:

Kupčijska posredovalnica „Merkator“
Ljubljana, Jurčičev trg 3.

Poslovne ure za sranke: 10-12, 3-5.

Posestvo

okoli 50 orolov veliko, arondirano, 20 minut od postaje Rajhenburg je naprodaj. Naslov pove uprava „Slovenca“ pod št. 3973, ako poštnina za odgovor plačana.

Fino francosko

pnevmatiko
plašče in cevi
priporoča IGN. VOK, specialna trgovina šivalnih strojev in koles.
Ljubljana, Sodna ul. št. 7.

konj.

Proda se par lepih, težkih, 16 pesti visokih, 4 leta starih. Naslov pove upr. „Slov.“ pod št. 3932.

Stanovanje

za takoj isčeta 2 mirna gospoda, sobo z 2 posteljnima, najraje s hrano, za dobo 3 mesecev event. manj. Naslov pod „Nujno stanovanje“ na upravo „Slovenca“.

Trgovino

z inventarjem v Ljubljanski okolici ali na deželi **vzame v najem takoj** ali za pozneje. Ponudbe na upravo „Slovenca“ pod „Takoj“ 5414.

Dva dobro ohranjena dvojnata

Seifert biljarda
z vsemi pritliklinami se po zelo ugodni ceni prodasta radi pomanjkanja prostora. Dopisi naj se pošiljajo na poštni predal 124, Ljubljana.

Klavirje, pianine, harmonije, violine, citre, harmonike, strune itd. — ima v velikanski zalogi

ALFONZ BREZNIK

učitelj Glasbene Matice in edini zaprišezeni strokovnjak, LJUBLJANA, Kongresni trg 15 (nasproti nunske cerkve). 1816

Iščem AGENTA

za prodajo vina in slivovke po Jugoslaviji. Oglasi naj se v Spilju osebno ali pismeno, da se pogodimo za služek. Ivan Samec v Spilju, Štajersko.

Knjigovodja ali knjigovodkinja

zmožen bilance se takoj sprejme za popoldanske ure. Ponudbe z zahtevo plače pod „Knjigovodja“ poštni predal št. 44, Ljubljana.

Več hlapcev

h konjem išče mestna občina ljubljanska. Zglasiti se je Cesta na Kodeljevo št. 8.

Prava črna krema za čevlje

iz resnično dobre, prave, s trpentinom izdelane surovine. 3828

Prispela je večja količina, in sicer:

Vrsta št. 0 (teža 45 gr) 1 gross K 220-,-
„ št. I („ 60 „) 1 „ „ 320-,-
„ št. II („ 80 „) 1 „ „ 410-,-

Pravo marselij. milo za pranje

10-15 metriških centov v kosih po 1 kg pod poveljnimi pogoji takoj za prodati.

B. JUNKER, agent, komisijska trgovina Zagreb 39, Petrinjska ulica 3, III.

Kupujem po najvišjih cenah lepo, suho

lipovo cvetje

Zbirajte ga!

Gg. trgovci naj javijo skrajno prodajno ceno, sicer ponudba brez pomena!

Vinko Vabič, Zalec p. Celju.

Razpis.

Pri novo ustanovljajočem se »Jugoslovanskem generalnem komisarijatu za tujski promet in turistikto za Slovenijo« v Ljubljani, se razpisuje 1 ali tudi 2 pogodbeni službeni mesti začasnih tajnikov generalnega komisarijata z mesečno plačo 1200 in 1000 K.

Prosilci morajo poleg primerne splošne izobrazbe dokazati obsežno strokovno usposobljenost glede prometa tujcev in turistikte, v kateri namen je prošnja priložiti izčrpen curriculum vitae in morebitne reference. Vsled važnosti generalnega komisarijata se bodo upoštevali samo prvovrstni prosilci.

Primerno opremljene in kolekovane prošnje je predložiti **do inkluzivno 16. julija t. l.**

pri poverjeništvu za javna dela v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 1. julija 1919.

Vodja poverjeništvu za javna dela:

3923 (3)

Ing. Klinar, i. r.

Gozdarski urad barona Borna ima na razpolago oziroma izdeluje vsake vrste in vsako množino

zabojev in sodčkov

iz mehkega lesa. Vprašati je pri **gozdarskem uradu barona Borna v Trzinu** (Gorenjsko). 3941

Tečaji za prirojevanje oblek

za moško in žensko stroko se prične dne 14. julija t. l. Pojasnila in pri-glasitve vsak dan od 10.-12. ure v Gosposki ulici št. 7. I. nadstropje. T. KUNC, lastnik konc. šole za prirojevanje.

Državne toplice Dobrna pri Celju

(poprej Neuhaus).

Akratoterma 37° C, visoko radioaktiven vrec.

Izvrstni zdravilni uspehi pri **ženskih boleznih** (vnetje maternice in jajčnikov, eksudati, katari, motenje menstruacije, bledičnost, steriliteta, slabokrvnost) **živčnih boleznih** (neurastenija, neuralgija, krči, pomanjkanje spanja, histetrija, Basedow) **protinu in revmatizmu arteriosklerosi**.

Termalne kopeli, dietno zdravljenje, masaža, zračne, peščene in solne kopeli. **Kosmetika, hidroterapija**.

Prijetno podnebje, krasen park in iglovinast gozd, zdraviliška godba, zdraviliška dvorana, čitalnica, knjižnica, koncerti, plesi, lawn-tenis, kegljišče.

Izborna prehrana, električna razsvetljava in vodovod. Sezija: **junij — oktober**.

Strokovni zdravnik za žen. bolezni: dr. Benj. Ipavc. Pojasnila daje topliško upraviteljstvo v Dobrni pri Celju. 3851

Išče se poslopie

ki bi se dalo uporabiti v industrijske svrhe, oziroma

se kupi tovarna

katerekoli stroke naj je v obratu ali ne. Biti mora v Ljubljani ali bližnji okolici event. tudi kje drugje. Ponudbe z opisom in ceno se prosil poslati pod šifro „Tovarna“ na Anončno ekspedicijo Al. Matelič, Ljubljana. 3811

Naznanjam, da sem otvoril v Kranju

medicinalno drogerijo, parfumerijo in fotomanufakturno

in se slav. občinstvu priporočam za nakup vseh v mojo stroko spadajočih predmetov. 3853

Bogomir Šinkovec, med. drogerist, Kranj.

Metle

z držajem, kriče za ribanje iz sirka, postavljeno v Veliko Gorico, nudi za trgovce

Prva hrvaška tvornica metala i četaka, Velika Gorica.

Zvepleno kopališče

VARAŽDINSKE TOPLICE (HRVATSKA)

Železniška in poštna postaja, telefon, brzjav.

Nov zdraviliški hotel.

Električna razsvetljava.

Staroznano, radioaktivno zdravilišče z žveplom (Schwefel-therme) + 58° C priporočeno proti protinu, revmatizmu, išiasu i. t. d. boleznih v vratu, griu, prsih, tetrih, želodcu in črevesnih boleznih. Elektr. masaža, blatne, ogljikovo kisle in solne kopeli. — Odprto celo leto. — Kraska okolica. — Mod. oprema. — Novi hoteli. — Prospekte gratis. — Zdravil. zdravnik dr. J. Lochert.